ROČNÍK IV. 1950. SEŠIT 1—2.

ČESKÁ MYKOLOGIE

Časopis Čsl. mykolog. klubu pro šíření znalosti hub po stránce vědecké i praktické.

Redigují:

Prof. Dr. K. CEJP,

MUDr. J. HERINK,

I. CHARVÁT,

Dr. A. PILÁT.

V PRAZE
dne 15. února 1950.

Obsah:

Svat. Šebek: K padesátinám prof. Dra Karla Cejpa . 1
Dr. Alb. Pilát a J. Charvát: Cantharellus cupulatus Fr. — Liška pohárkovitá v Československu . . . 3
MUDr. Jiří Kubička: Helmovka koromilná — Mycena pseudocorticola Kühner 6
R. Veselý: Hřib krvavý — Bol. sanguineus Fr. ex With. 9
Václav Vacek: Řasnatka mléčná — Plicaria hyalinoalba (Speg.) Vacek c. n. 11
Doc. Dr. Vlad. Rypáček: Rozklad dřeva dřevokaznými houbami 12
Fr. Neuwirth: Abnormita u mlženky (Clitocybe nebularis Batsch.) 14
MUDr. Jos. Herink: Třepenitka modrající (Hypholoma coprinifacies [Roll.] Her.) 16
Fr. Šmarda: 2 význačné jihoevrop. druhy na Žďársku 21
Svat. Šebek: Poznámky k ekologii žaludice bělostné (Disciseda candida [Schw.] Lloyd) 22
Prof. Dr. Jan Macků: Nové konservační způsoby hub 23
Fr. Neuwirth: Další zkušenosti o růstu žampionů na ječných plevách 26
Dr. Alb. Pilát: Oříš, výtečný jedlý choroš (Grifola umbellata [Pers.] Pilát) 27
J. Strnad: Sbíráte čirůvku holubičí (Tricholoma columbetta Fr.)? 29
B. Horníček: Je čirůvka plavohnědá (Tricholoma flavobrunneum Fr.) jedovatá? 30

Nákladem Čsl. mykolog. klubu v Praze. - Administrace: Praha II, Krakovská 1. Tel. 311-31.
Vytiskla Obchodní tiskárna Merkur v národní správě, Praha II, Soukupovo náměstí č. 21.

Předplatné Kčs 60·—.

COMMONWEALTH MYCOLOGICAL
9 FEB 1954

Československá mykologická bibliografie 1946 — 1949.

(Pokračování.)

(Bibliographia mycologica čechoslovaca 1948—1949.)

PŘÍHODA Ant. Ing., **Tři horské choroše.** (Čs. háj 22:117-180, 1948). — Uvedená práce popisuje tři horské druhy chorošů, (Fomes marginatus [Fr.] Gill., Anisomyces odoratus [Wulf.] Pilát a Leptoporus borealis [Fr.] Pilát), pozorovaných autorem v oblasti Kralického Sněžníku a zmiňuje se o jejich významu pro lesnickou fytopathologii. S. Šebek.

HAVELKA Miloslav, **Co máme od plísní.** (Věda a život 14:257-259, 1948). Článek pojednává o produktech některých plísní, zvláště pak o antibiotických látkách, o t. zv. biologických testech, o výrobě mykonů, jakož i o pěstování čistých kultur plísní. S. Šebek.

PILÁT Alb. Dr., **Houby v tropech.** (Věda a život, 14:446-452, 1948). Poutavým slohem, který známe již z jeho cestopisu („V tropech u guinejského zálivu", nakl. Vesmír, 1. vyd. 1941, 2 vyd. 1945), uvažuje autor o fylogenesi vyšších hub, pro kterou tropické houby poskytují tolik zajímavých dokladů. Čerpaje ze svých vlastních bohatých zkušeností podává přehled areálu vyšších hub. Nakonec se zmiňuje o některých zajímavých houbách tropů, na př. o houbách z termitích hnízd a j. Dr. Jos. Herink.

PETLACH Stan. MUDr. a RNDr., **Stručná toxikologie,** 2. vyd. (Praha 1948), Lékař. nakl. a knihk.). Stran 197, cena Kčs 80 (brož.). — O zhodnocení knihy po lékařské stránce bylo hojně diskutováno v Čas. lékařů čes. (roč. 87 a 88). Mykology zajímá tato kniha pouze svojí kapitolou o otravách houbami (str. 135—144), která bohužel není zpracována podle současného stavu toxikologické vědy. Ani jeden z četných novějších poznatků myko-toxikologie není totiž v knize uveden. Autor při klasifikaci otrav používá starého učlenění W. W. Forda (1904). Ale i mykolog nalezne v textu celou řadu hrubých chyb v českém i latinském názvosloví hub a zejména v jejich stručných charakteristikách, což nejvíce vadí u muchomůrky zelené (Amanita phalloides). Je opravdu škoda, jestliže kniha, která svým zaměřením by měla být informatoriem nejširších lékařských vrstev na poli celé toxikologie, není v určitém úseku na výši, odpovídající soudobému stavu vědy toxikologické i mykologické. Dr. Josef Herink.

SVRČEK Mirko, RNDr., **České druhy podčeledi Lachneoideae** (čel. Pezizaceae). Bohemian Species of Pezizaceae subf. Lachneoideae (Sborník Nár. musea v Praze, Vol. IV B-No. 6, Botanica No. 1, 1948). Str. 95, 12 tab., v komisi Matice české, Praha, II, - 1700, Václavské nám. 958 stran, 12 tab., cena Kčs 120.— (brož.).

Autor zpracovává ve své disertační práci monograficky české, moravské a částečně i slovenské druhy podčeledi kosmatkovitých (Lachneoideae), a to jednak své vlastní sběry, jednak materiál z herbářů musejních, pocházející od různých sběratelů, jmenovitě pak materiál prof. Velenovského, kterýžto celý svůj bohatý herbář museu věnoval. Podčeleď Lachneoideae rozděluje autor velmi oprávněně na 2 sekce: prvou, s druhy pokrytými zevně chlupy pravými, t. j. silnostěnnými a nahoře typicky více méně ostře zašpičatělými a na sekci druhou, s chlupy nepravými, spíše slabostěnnými, nahoře zaoblenými, představujícími často vlastně jen poněkud pozměněné hyfy. Příslušníci této druhé sekce bývali zpravidla přiřazováni do rodu Humaria resp. i do jiných rodů (na př. Humaria Chateri [W. G. Smith] Cooke, Humaria melaloma [Alb. & Schw.] Karsten), což nemálo stěžovalo postup při určování. Tuto svízel autor svým rozdělením zmírnil. Po morfologických a ekologických poznámkách pojednává autor o variabilitě a příbuzenských vztazích této podčeledi a podává tak přehledy, jakož i analytické klíče rodové i druhové, což přehlednosti monografie znamenitě prospívá. Následují popisy jednotlivých rodů a druhů s příslušnou synonymikou a kritickými poznámkami. Rod Lachnea (Fr.) Gill. zastoupen je zde 28 druhy (z toho 6 nově popsanými) a 20 varietami a formami, rod Melastiziella Svrček 1 druhem, rod Sphaerospora Sacc. 4 druhy a 2 formami, rod Neottiella (Cooke) Sacc. 1 druhem,

(Pokračování na 3. str. obálky)

Svatopluk Šebek:

K padesátinám prof. Dra Karla Cejpa.

Velenovského škola vychovala československé přírodovědě několik vynikajících vědeckých pracovníků. V jejich předních řadách stojí i prof. Dr. Karel Cejp, který se 22. února t. r. dožívá padesáti let.

Prof. Dr. Karel Cejp se narodil 22. února 1900 v Rokycanech, kde v roce 1919 absolvoval reálné gymnasium. Přírodovědecká studia konal

od roku 1919—20 na filosofické fakultě univ. Karlovy a brzy začal pracovat v botanickém ústavu university Karlovy pod vedením prof. Dr. J. Velenovského. Zde byl ustanoven demonstrátorem a zanedlouho i asistentem. Doktorem věd přírodních byl prohlášen v roce 1923 na základě dissertační práce „Příspěvek k srovnávací morfologii dimerických květů"[1]) a 1. března 1933 se habilitoval na přírodovědecké fakultě university Karlovy ze systematické botaniky na základě práce „Revise středoevropských druhů skupiny Omphalia-Mycena se zvláštním zřetelem ke druhům československým".[2]) Tato obsáhlá studie, kriticky zaměřená zejména ke druhům popsaným Velenovským v „Českých houbách" byla základem pro monografické zpracování některých rodů ve Francii, Dánsku a USA. Za druhé světové války pracoval ve Výzkumných ústavech zemědělských v Praze, kde praktické studium fytopathologických method umožnilo mu doplnění znalostí z užité mykologie. Přípravných prací pro soubornou československou květenu se zúčastnil spolu s ostatními tehdejšími asistenty botanického ústavu v Ústřední komisi pro sběr léčivých rostlin, kam byl později přidělen.

Po vítězném skončení války v roce 1945 vrací se opět do botanického ústavu university Karlovy, kde byl v roce 1948 jmenován mimořádným profesorem systematické botaniky.

V prvních letech vědecké činnosti věnoval se morfologickým a teratologickým studiím vyšších rostlin (zvl. Rosaceí, Crucifer, dále r. Iris a Crocus), později i studiím biologie a anatomie Marchantiaceí. Současně však začíná publikovat výsledky svých systematických a biologických studií z mykologie, v níž spočívá hlavní význam jeho více než pětadvacetileté vědecké činnosti. Vedle systematických, ontogenetických a fylogenetických prací o r. Mycena a Omphalia, jsou to především studia o systematice a biologii dřevních hub lošákovitých (Hydnaceae), jejichž výsledky jsou sneseny do „Monografie Hydnaceí republiky Československé",[3]) vyznamenané Opizovou cenou na rok 1930. Rozšířené a doplněné studie o r. Omphalia a Delicatula vyšly později (v letech 1936—38) v českém a francouzském vydání Atlasu hub evropských, vydávaného Dr. K. Kavinou a Dr. A. Pilátem (sv. 4, pg. 1—152, tab. 1—32).

Mimo systematická studia vyšších hub věnoval jubilant svoji pozornost průkopnickému studiu různých skupin nižších hub (Phycomycetes), jmenovitě zástupcům čel. Pythiaceae, Saprolegniaceae a Blastocladiaceae, a to jak s hlediska systematického a morfologického, tak i fylogenetického a kultivačního. Tato studia mají i velký význam hospodářský, poněvadž se jedná většinou o parasity užitkových rostlin, u nichž způsobují zhoubné choroby nebo o původce nebezpečných mykos vodních živočichů (zvl. ryb). Řada článků z tohoto oboru, doplněná mo-

[1]) cf. Spisy přírodověd. fakulty univ. Karlovy, č. 14, pg. 1—15, Praha 1924.
[2]) cf. Spisy přírodověd. fakulty univ. Karlovy, č. 98, pg. 1—86, Praha 1929 (I. díl); tamtéž, č. 100, pg. 1—91, Praha 1929 (II. díl — 1. část); tamtéž, č. 104, pg. 1—157, Praha 1930 (II. díl — 2. část).
[3]) Ve sbírce „Fauna et Flora Čechoslovenica" (sv. 2, str. 1—107) vydala Čes. akademie věd a umění v roce 1928.

nografiemi, z nichž několik je připraveno k publikování, je součástí jeho souborného zpracování československých Phycomycetů jako protějšku k Velenovského „Českým houbám". V posledních letech pak sestavil jubilant „Enumeratio fungorum Čechoslovakiae" — katalog všech hub na území ČSR.

Prof. Dr. Karel Cejp uveřejnil více než 150 vědeckých prací a pojednání z mykologie, morfologie a systematiky tajnosnubných rostlin, srovnávací morfologie a teratologie vyšších rostlin, floristiky a zahradnické botaniky, kromě velké řady článků příležitostných, referátů a prací bibliografických. Mnohé jeho práce byly uveřejněny v cizině. Od roku 1924 spolupracoval na vydávání časopisu „Mykologia", od roku 1947 pak obnovené „České mykologii", od roku 1933 byl redaktorem časopisu „Věda přírodní". Přednášel také v různých odborných společnostech. Je mimořádným členem Král. české společnosti nauk, řádným členem Société Linnéenne de Lyon, Société mycologique de France v Paříži, British Mycological Society v Londýně, Michigan Academy of Sciences and Letters v Ann Arbor, Mich., členem American Association for the Advancement of Sciences, USA, a čestným vicepresidentem New England Gladiolus Society v Bostonu, Mass., USA. Za zásluhy o českou mykologii byl v květnu 1949 zvolen čestným členem Čs. mykolog. klubu. Přihlédneme-li ještě k jeho práci pedagogické (od roku 1945 proslovil řadu přednášek z dějin botaniky, užitkových rostlin, kryptogamologie, zvláště pak speciální mykologie a fytopathologie), dostáváme obraz pětadvacetileté vědecké činnosti, jejíž obrys jen naznačuje tato krátká životopisná črta.

Tiskneme dnes našemu jubilantovi ruku a přejeme mu především zdraví, aby mohl pilně pracovat i v dalších letech, jako dosud.

Dr. Albert Pilát a Ivan Charvát:

Cantharellus cupulatus Fr. — Liška pohárkovitá v Československu.

(Cantharellus cupulatus Fr. in Čechoslovakia.)

Pan Zdeněk Pouzar, nadšený mladý český mykolog, nalezl v Praze, v Královské oboře, 26. října 1949, na trávníku asi 12 plodnic lišky pohárkovitě — *Cantharellus cupulatus* Fr. Protože tato houba, pokud jsme mohli zjistit, nebyla ani u nás, ani v celé Střední Evropě, dosud bezpečně zjištěna, podáváme o tomto zajímavém nálezu podrobnější zprávu. Liška pohárkovitá je velmi drobný druh, který jistě je velmi vzácný, ale také jistě pro své drobné rozměry a nenápadnost přehlížený. Upozorňujeme proto na ni naše houbaře, aby se pokusili zjistit ji i na jiných nalezištích.

Cantharellus cupulatus byl popsán Friesem roku 1838 v jeho díle Epicriris (1:368), a jeho diagnosa obsažena je také v Hymenomycetes europaei na str. 458, z roku 1874. Před ním tuto houbu popsal a dosti pěkně i vykreslil Persoon ve své „Synopsis" z roku 1801, kde

je uvedena pod jménem *Merulius elegans* Pers. (str. 492, t. 5, f. 3). Snad s naším druhem je také totožný *Agaricus helvelloides* Bulliard t. 601, f. 3, který bývá v literatuře kladen k lišce pohárkovité co synonymum. Persoonovo vyobrazení jsme viděli, Bulliardovo nikoliv.

Cantharellus cupulatus Fr. — Liška pohárkovitá. V Královské oboře v Praze, v trávníku, 26. X. 1949, sbíral Zd. Pouzar. — In horto publico „Královská obora" dicto, Pragae, loco graminoso, 26. X. 1949, Zd. Pouzar legit. Foto A. Pilát.

Dobře popsal tuto houbu z Francie také Quélet. Patouillard nalezl tento druh rovněž ve Francii a vyobrazil jej ve svých „Tabulae analyticae" pod č. 242. Bigeard a Guillemin (Flore, str. 321, t. 23, f.2) uvádějí také tuto houbu. Popis je však převzat z Patouillarda a obrá-

zek patrně překreslen z Persoona. Rovněž z Anglie je tento druh dlouho znám. Uvádí jej W. G. Smith ve svých Outl. of British Fungology, Suppl. str. 262, 1891 a dále ve svém díle „British Basidiomycetae", na str. 297, z roku 1908. Také Rea dobře popisuje tuto houbu ve svých „British Basidiomycetae" na str. 545, 1922. Cooke vyobrazil barevně tento druh ve svém díle „Illustrations of British Fungi" na tab. 1110, fig. B, dle plodnic, které byly nalezeny na zemi u Bristolu v Anglii. Obraz je dosti dobrý, barva lupenů má však slabý odstín fialový, což stalo se patrně chybou reprodukce. Jinak houba Cookova dobře souhlasí s mladšími plodnicemi našeho druhu. Mladší plodnice vyobrazují také Lange a rovněž Persoon.

V Dánsku sbíral naši houbu Lange u Silkeborg na písčité půdě mezi lišejníky v mlází v říjnu 1914 a popsal ji ve svých „Studies in the Agarics of Denmark", Part. XI, str. 41. (Dansk Botanisk Arkiv Bd. 9, No. 1, 1936.) Vyobrazení dánských plodnic bylo uveřejněno v roce 1940 v jeho „Flora Agaricina Danica", 5:86, tab, 196, f. H.*)

Ricken uvádí tento druh ve svých „Blätterpilze", ale protože neudává vlastní měření výtrusů a popis je pravděpodobně převzat z Quéleta, patrně tuto houbu sám neviděl. V poznámce píše, že Quélet udává výtrusy na 7—8 μ, ale že jeho měření je nespolehlivé. Důvod pro tento svůj názor neuvádí.

Také v Killermannově díle „Pilze aus Bayern", Bd. V, str. 47, je tento druh uveden. Nalézáme v něm tento údaj: „Oberpfalz, Klardorf, v borovém lese, IX.—1909. Jako u Cooka, ale menší. Lupeny růžově fialové. Klobouk bělavý, nehygrofání. Třeň šedý. Výtrusy tvaru jader jablečných, 8—10 × 4 μ. Trochu nejistý, snad totožný s *C. coriaceus* Preuss. Sem patří snad také *C. parvus* Otth u Troga, Mittheil. naturf. Gesellschaft, Bern 1857, str. 36." Tolik Killermann.

Růžovo-fialová barva lupenů bavorské houby nesouhlasí s žádným údajem v mykologické literatuře o tomto druhu. Je tedy tento nález velmi nejistý.

V následujícím podáváme popis pražských exemplářů z Král. obory:

Klobouk trochu hygrofání, 8—12 mm v prům., vodou provlhlý bledě nahnědlý či velmi světle bledě špinavě hnědavý, oschlý trochu světlejší, špinavě bílý, na usušené plodnici šedý, v mládí pupkatý, pak vmačklý, v dospělosti, a hlavně ve stáří, široce nálevkovitý či spíše pohárkovitý, ale neprovrtaný, tence masitý, skoro lysý nebo velice krátce přitiskle vločkatý, s okrajem bílým či bělavým, až skoro do stáří zřetelně podvinutým.

Lupeny sbíhají široce kuželovitě na třeň, který pod kloboukem, hlavně ve stáří, je ztluštělý, ze dvou třetin stejně dlouhé, jen některé trochu kratší, některé vidlené, jiné nikoliv, s tupým ostřím, velice nízké, dosti tlusté, nikoliv však význačně lištovité, jednou

*) Lundell a Nannfeldt vydali letos Cantharellus cupulatus Fr. ve své sbírce Fungi Exsiccati Suecici, pod čís. 1776 (Uppsala 1949). Exempláře tyto sbíral G. Haglund ve Švédsku (Smaland, Nässjö, Lake Runnerydssjön, 23. X. 1945). Má výtrusy elipsoidní, 8—9×4,5—5,5 μ.

trochu vyšší, jindy zcela nízké, prořidlé, světle popelavě hnědošedé. Třeň 20—25 mm dl. a 1—2.5 mm tlustý, bělavý, nahoru obyčejně zvolna ztluštělý, dole nejtenčí, solidní až do stáří, jen ve stáří někdy pod kloboukem, když je hodně zduřelý, někdy trochu dutý, lysý, bělavý, rovný, někdy trochu vlnkatý.

Dužnina v klobouku i ve třeni bledě špinavě našedlá, chuti nenápadné a vůně sotva patrné.

Výtrusy ellipsoidně hruškovité či skoro mandlovité, se zřetelným, trochu šikmým, bradavčitým apikulem, bezbarvé, tenkostěnné, hladké, se zrnitou plasmou, 9—10 × 5—5.5 μ. Basidie většinou bisporické, 30—35 × 5.5—6 μ. Sterigmata dvě, mohutná.

V Královské oboře v Praze, v trávníku, nalezl pan Zd. Pouzar, 26. X. 1949. Velice zajímavá tato houba vyskytuje se ve dvou rasách a sice bisporické, se dvěma výtrusy na basidii, které jsou větší a měří 9—10 × 5—5.5 μ a druhé tetrasporické, se čtyřmi výtrusy na basidii, která má výtrusy menší, 7.5 × 5 μ. K velkovýtrusé, bisporické, rase náleží naše houba z Královské obory v Praze a pak exempláře sbírané v Anglii. Quéletova houba patří k rase tetrasporické, a rovněž Langeova houba z Dánska je tetrasporická.

V časopisu Mykologia, roč. VI., 1929, byla otištěna barevná tabule Dvořákova, na níž jsou vyobrazeny některé druhy lišek a mezi nimi také jedna houba, kterou Dvořák určil jako *Cantharellus cupulatus* Fr. Obraz však nesouhlasí s naší pravou liškou pohárkovitou a patrně představuje oschlé plodnice *Clitocybe umbonata* (Pers.) Konrad, která je totožná s *Cantharellus muscoides* (Wulf.) Schroeter.

Patouillard v „Tabulae analyticae" pod číslem 243 popisuje a vyobrazuje *Cantharellus cupulatus* var. *grisellus* Pat. Opsaný popis a obkreslený obrázek nalézáme také v Bigeardově a Guilleminově „Flore", 2 : 325, t. 23, f. B. Tato odrůda liší se podle údajů Patouillardových od typu celkovým zbarvením popelavým, bledším na lupenech a na třeni. Byla nalezena u Poligny (Jura) ve Francii. Rozdíly jsou celkem nepatrné a může být stotožněna s typem.

MUDr. Jiří Kubička:

Helmovka koromilná (Mycena pseudocorticola Kühner)

Pozorný mykolog může v době, kdy málo rostou masité zemní druhy a kdy je dostatečně vlhko, najít na kůrách živých stromů drobounké helmovky, s jejichž určením si nebude vědět rady. Protože pro nejširší obec mykologů je jedinou knihou Velenovského monografie České houby, určí nalezený druh zpravidla jako *Mycena corticola* Pers. (Vel. p. 307). V popisu Velenovského je však zahrnuto několik druhů a dovolím si reprodukovat jejich přizpůsobené rozdělení podle Kühnera (Le genre Mycena, p. 237-247).

Do skupiny *Corticolae,* se sporami barvícími se jodem modře, patří

droboučké druhy, rostoucí na kůře živých listnatých stromů s průměrem kloboučku 3—14 mm a krátkým třeněm 3—20 mm.

A. Ostří lup. zbarvené . . . . . *Calodontes*

1. pod lupou růžově hnědé . . . . . *Myc. venestula Quél.*

B. Ostří lup. stejně zbarvené jako plocha . . . . . *Concolores*

Helmovka koromilná — Mycéna pseudocorticola Kühn.
V údolí Křešického potoka u Poříčka n. Sáz. 19. XII. 1949 sbíral Dr. Jiří Kubička.
Foto Dr. A. Pilát.

1. pokožka kloboučku a třeň šedě hnědé, lup. šedé nebo rezavějící . . . . . *Myc. supina* (Fr.) s. Lange
2. pokožka kloboučku a třeň modrošedé až ocelově modré, lup. bělavé . . . . . *Myc. pseudocorticola* Kühn.
3. pokožka kloboučku i třeň šeříkově fialové, lup. nafialovělé . . . . . *Myc corticola* (Fr. ex Schum.) s. Pat.

Nejhojnější z nich se u nás zdá být *Mycena pseudocorticola* a protože pod tímto jménem dosud u nás nebyla uvedena, ačkoliv jistě již byla sbírána, dovolím si ji blíže popsati:

Mycena pseudocorticola Kühner (Kühner, Le Botaniste 26 : 368, 1934).

Syn.: p. p. *Myc. corticola* Lange, Flora Ag. D. 1939, p. 48, pl. 57 E1, E2. — Velenovský, Č. H. p. 307. — p. p. *Pseudomycena corticola* (Schum.) Cejp, Revise p. 142.

Popis (sestaven z 10 ex.):

Klobouk polokulovitý, rozloženě polokulovitý nebo elipsoidní, povrch v mládí hladký, v dosp. jemně brázditý, 0,2—0,8 (1,0) cm v prům., výšky 0,3—0,5 cm, okraj kl. přesahuje v dosp. lehce lup., okraj. hrana tvoří kruh. Pokožka kl. suchá, matná, šedomodrá, v ml. na vrcholu tmavě ocel. modrá a k okraji světlejší, pod silnou lupou jemně bíle ojíněná.

Lupeny počtem 8—16 (Kühner 8—11), lamelully 0—1—(3). Lupeny poměrně dosti široké, okrajová hrana probíhá skoro rovně a sbíhá malinkým zoubkem na třeň. Lamelully jsou ukončeny ostře. Barva bělavá někdy s modravým nádechem. Pod silnou lupou je ostří lupenu chloupkaté.

Třeň centrální, válcovitý, obyčejně se dvěma zakřiveními, s horním ke kl. konkávním, dolním konvexním, k basi buď lehce rozšířen nebo vnořen do substrátu, s nímž svírá osa třeně ostrý úhel nahoru otevřený, 1-1,25 (2,5) cm dlouhý, 1-2 mm široký, lesklý, šedomodrý, pod kl. světlejší. Pod silným zvětšením je povrch bíle pýřitý a jsou na něm patrny četné pigmentové hrudky, v dosp. světle tmavě černomodré. Rozšířená base je tvořena jemnou vatovitou spletí vláken. Vůně a chuť žádná.

Mikroskopické znaky (Dr. Pilát podle ex. nalezených v prosinci 1949): Výtrusy kulovité se zrnitým obsahem, vel. 9—11 μ, s malým bradavčitým apikulem, basidie převážně bisporické, některé monosporické, vel. 9×18 μ, se sterigmaty 5—6 μ dlouhými.

Výskyt: Při déle trvajícím deštivém počasí a nedostatku slunce, které drobné plodničky v hodině zničí, vyrůstá za 2—3 dny po dešti obyčejně na severovýchodní straně stromů listnatých (olše, habr, vrba), nejraději mechem porostlých. Po celý rok mimo mrazy v tlupách.

Naleziště: Ve Francii podle Kühnera obecná na mechatých kmenech listnáčů (javor, jasan, topol, jabloň, sykomora, lípa). U nás popisuje Velenovský svůj kumulativní druh *M. corticola* jako řídký na listnáčích. Cejp pak svůj druh *Pseudomyc. cort.* jako obecný. V Severní Americe je to vzácný druh a monograf Smith (North Amer. Spec. of Myc., 1947, p. 69) jej sbíral řídce. V ČSR jsem tento druh sbíral pouze v údolí Křešického potoka u Poříčka n. Sáz.:

1. 24./7. 1948 na 2 kmenech živé olše až do výše 1½ metru nad zemí na sv.-vých. straně bez mechu v tlupách, ale jednotlivě o 60

a 100 exempl. Exsik. v Coll. Myc. Kubička No. 57/48 a Herb. myc. Herink. No. 641/48.

2. 1./11. 1948 na kůře olší a na mechové basi habru, celkem 18 exemplářů.

3. 10./7. 1949 na kmenech vrb a hlavně na habrech, porostlých mechem od 1 m do 2 m nad zemí, celkem na 15 stromech po 6—20 exempl. Ve 3 příp. současně s fialovou *Myc. corticola*. Exsikáty v Herb. Myc. Herink No. 318/49.

4. 19./12. 1949 po několikadenních mrazících čerstvé exempláře na 9 habrech a 2 olších mechem porostlých na severních a východních stranách po 1—5 exempl. Foto Dr. Pilát. Exs. Herb. Mus. Nat. Pragae a Coll. Myc. Kubička 89/49.

V nejbližším příbuzenstvu popsaného druhu je šeříkově fialová *Mycena corticola*, kterou jsem rovněž na uvedené lokalitě sbíral, vždy však v počtu daleko skrovnějším, rovněž na vrbě, habru a olši. Ostatní dva druhy, *Mycena supina* a *venustula* jsem dosud nesbíral. Jde tedy o skupinu droboučkých helmovek, které čekají na pozorného sběratele. Zvláště na konci března a začátkem dubna jistě je budeme moci i za příznivého počasí sbírat a doplnit tak sbírky našeho musea.

R. Veselý:

Hřib krvavý — Boletus sanguineus Fr. ex With.

Je tomu více jak dvacet let, co jsem po prvé na hrázi rybníka Velký Tisý u Lomnice n. Luž. sbíral velmi hezký hříbek, pozoruhodný již tím, že rourky se vyznačovaly krásnou, zářivou žlutí. Od té doby nacházím jej tam každého léta a v posledních letech svěřil jsem jeho stanoviště též p. Jar. Pražmovi z Lomnice n. Luž. Tak se stalo, že jsem jej mohl pozorovat ve všech vývojových tvarech od mládí až do konečné vyspělosti.

Mladičké exempláře byly skoro ukryté v mechu a trávě pod duby a jen při bedlivém hledání pod křovinami objeveny byly jejich drobné, 1.5—2 cm široké, polokulovité, na povrchu za vlhka slizké, začervenale okrové kloboučky s okrajem rovným, trochu podehnutým. Třeň celý vězel v porostu. Rourky velmi úzké a ústí jejich v tomto mládí neznatelná, ale vše krásně, zářivě žluté; již tehdy byly rourky od třeně mírně, ale přece znatelně odsedlé. Třeň 6—7 cm dlouhý, dole zúžený, jakoby kořenující, v hořejší třetině obyčejně mírně vřetenovitě ztluštělý, též zářivě jasně žlutý nahoře, ale dolů více a více blednoucí, až bílý. Dužnina pod pokožkou klobouku růžová, někdy až do jeho středu růžová, zřídka kdy zarůžovělá při kraji v hořejší části třeně, jinak čistě bílá, všude v třeni stejná. Málokdy se objevila na průřezu třeně dužnina v jeho středu prořídlá, vatovitá, jako náběh ke třeni vatovitě vycpanému.

Dospělé hřiby měly průměr kloboučku až 8 cm, byly mírně vyklenuté, za vlhka slizké, za sucha lesklé, červeně okrové nebo až cihlově červené, některé z části nebo celé jemně kresleně síťkované, jen v stáří tu a tam byl některý klobouček trochu nepravidelně zprohýbaný. Rourky úzké, od třeně odsedlé, dolů nemnoho vypouklé, krásně chromově žluté, ústí drobná. Třeň je válcovitý, vždy nějak prohnutý nebo i zprohýbaný, až 12 cm dlouhý, 1—1.5 cm tlustý,

Hřib krvavý — Boletus sanguineus Fr. ex With.
V listnatých lesích u Lysé n. Lab. 26. IX. 1949 sbíral Ing. A. Lukavec.
Foto Dr. A. Pilát.

nahoře jasně žlutý a dole bělavý, někdy tu a tam s cihlově červenou, rozmytou skvrnou. Bílá dužnina v kloboučku zarůžovělá, při okraji třeně (na jeho podélném průřezu) tu a tam zažloutlá. Chuť slabě nakyslá, pach sotva znatelně nakyslý. Celá houba je tužší než klouzek zrnitý (*B. granulatus L.*). Výtrusný prach okrový. Výtrusy dlouze eliptické, slabě vřetenovité či článkovité, hladké, světle žluté, 13—16×5—6.5 μ, což jen málo se liší od rozměrů, jež udává Konrad &Maublanc v „Icones selectae fungorum" (15×5—6μ). Cystidy jsou lahvicovité, s tupým, užším či širším zakončením, ale také skoro kyjovité, se světle žlutým obsahem, 48—75×15—22 μ.

Celkem se podobá klouzku zrnitému (*B. granulatus L.*), ale dlouhý,

pokřivený třeň, zářivě žlutá barva rourek a hořejšku třeně, nedostatek kapének nebo zrnění a růžová barva dužniny v kloboučku jej očividně odlišují.

Vídám jej od června do září. V září 1949 sdělil mi p. dr. A. Pilát, že jej obdržel pro výstavu v Národním museu od Lysé n. Lab., kde řadu krásných plodnic nalezl p. ing. A. Lukavec. Dr. A. Pilát pozoroval jej také v listnatých lesích na Velké hoře u Karlštejna. Bude tedy asi častěji nalezen, když je naň upozorněno. Snad by mu zcela slušel název hřib „jasný" nebo „zářivý".

Tato houba bývá často v literatuře uváděna pod jménem *Boletus sanguineus* Fr. var. *gentilis* Quél. Tato odrůda sotva se však liší od typu. Naopak hřib krvavý je druh stálý a celkem málo měnlivý, takže vždycky je snadno poznatelný. Jako synonyma náležejí k tomuto druhu *Boletus cramesinus* Sécretan, *Boletus lilaceus* Rostkovius a *Boletus auriporus* sensu Kallenbach. Zda původní Peckův severoamerický *Boletus auriporus* náleží také k našemu druhu, není dosud zcela jasné. Kallenbach o identitě je přesvědčen, Konrad & Maublanc identitu popírají. Vyobrazené americké exempláře v díle Burtově „Icones Farlowianae" evropským se velmi podobají, takže se mi zdá, že totožnost není vyloučena.

Václav Vacek:

Řasnatka mléčná — Plicaria hyalino-alba (Speg.) Vacek c. n.

V mykologii nejsou nikdy překvapení vyloučena a musíme s nimi počítati. Nemůže nás proto ani překvapiti takový případ, že nalezneme nám neznámou houbu, kterou po mnohých strastech a dlouhém hledání určíme jako houbu popsanou třeba u protinožců. Takový případ stal se mi v září roku 1945. Na mokré zemi mezi mechem u Zdravé Vody poblíže Žarošic (na Moravě) našel jsem ve společnosti *Plicaria ampelina* (Quélet) Rehm drobnou, mléčně bílou Plicarii, která tvrdošíjně vzdorovala svému určení. V literatuře kterou mám běžně k disposici, nebylo o podobné houbě ani zmínky.

Až teprve loni, kdy jsem měl k disposici Saccardovo „Sylloge fungorum", setkal jsem se tam se svojí houbou pod názvem *Humaria hyalino-alba* Speg. Byla popsána r. 1881 Spegazzinim z Argentiny, kde byla sbírána v bažinatých lesích poblíže La Recoleta a La Ensenada v humusové vrstvě setlelého kmene *Salix Humboldtiana*.

Bude jistě zajímat naše čtenáře a proto podávám její popis, pořízený podle nalezeného exempláře.

Apothecium 3½ mm v průměru, ploše miskovité s dosti tlustým, pod lupou trochu vločkatým lemem misky, přisedlé, zevně i uvnitř průsvitně mléčně bílé, zevně nepatrně, řídce vločkaté, avšak

jinak lysé (i při zvětšení 40násobném), na theciu slabě lesklé. Poraněním neroní žádnou tekutinu.

V ř e c k a 240—350×12—17 μ, kyjovitě válcovitá, dlouze stopkatá, nahoře uťatá, jodem modrající. P a r a f y s y velice hojné, v hustých svazečkách, bezbarvé, přehrádkované, 3,5—5 μ tlusté, nahoře trochu ztluštělé (5—8 μ).

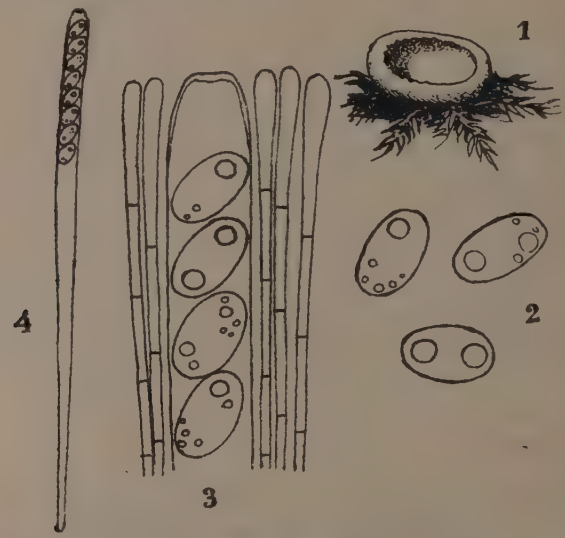

Plicaria hyalino-alba (Speg.) Vacek — Ř a s n a t k a m l é č n á.
1. Zvětšené apothecium. 2. Dva nedospělé a 1 dospělý výtrus (sil. zvětš.). 3. Část vřecka s parafysami (sil. zvětš.). 4. Vřecko (sil. zvětš.). Orig. V. Vacek.

V ý t r u s y 1-řadé, 12,5—17×8—9 μ, dosti široce a tupě eliptické, s 1—2 malými tělísky, hladké, bezbarvé.

Spegazziniho popis *Humaria hyalino-alba Speg.*)* velmi dobře souhlasí s mým popisem, udává pouze trochu menší vřecka (200 až 220×11—15 μ). Tento nepatrný rozdíl nestačí ovšem k vystavení nějaké variety, nejvýše snad formy. Poněvadž rod *Humaria* ve smyslu Rehmově a Velenovského, jejichž koncepce se přidržuji, liší se tím, že jeho vřecka jodem nemodrají, přeřazuji Spegazziniho houbu do rodu *Plicaria*.

Doc. Dr. Vladimír Rypáček:

Rozklad dřeva dřevokaznými houbami.

Význam a důležitost dřevokazných hub tkví především v tom, že znehodnocují nebo rozkládají hmotu dřeva. Způsobují tak v lesích, ve skladech dřeva i ve stavbách, kde bylo dřevo použito, značné škody. Vyčíslení těchto škod se sotva kdy

*) Saccardo: Sylloge Fungorum 8:137.

bližší skutečným hodnotám a všechny údaje toho druhu třeba brát se značnou reservou. Škody na hmotě dřeva, které v určitých krajích nebo obdobích dřevokazné houby způsobují, jsou tak vysoké, že je třeba konkrétně si uvědomit, jak rychle probíhá rozklad dřeva, je-li napadeno dřevokaznou houbou.

Dřevokazné houby tvoří velmi zajímavou fysiologicko-ekologickou skupinu a jednotlivé druhy shodnou výživou, metabolismem a způsobem života vůbec tvoří vyhraněný celek. Systematicky patří hlavní představitelé našich dřevokazných hub do těchto čeledí:

Polyporaceae s druhy *Merulius lacrymans, Poria Vaillantii, Trametes pini, T. radiciperda, Daedalea quercina,* druhy rodu *Lenzites,* některé druhy rodu *Polyporus* a mnoho j.

Corticiaceae s druhy *Coniophora cerebella,* druhy r. *Stereum* a j.

Agaricaceae, především *Armillaria mellea* a j. Rozkládají hmotu dřeva tak, že stravují buď celulosu (houby celulosovorní) nebo lignin (houby lignivorní). Do prvé skupiny patří houby, způsobující t. zv. červenou hnilobu dřeva, jako jsou druhy rodů *Merulius, Poria, Coniphora* a j., tedy valná část všech dřevokazných hub. Dřevo jimi napadené tmavne, z počátku červená až černá, t. j. převládá ve dřevu tmavý lignin a celulosa ustupuje a mizí. Do druhé skupiny, která je u nás méně častá, patří houby, způsobující t. zv. bílou hnilobu *(Armillaria mellea, Trametes pini)* nebo t. zv. hnilobu voštinovou *(Daedalea quercina* a j.) Ve dřevu jimi napadeném objevují se světlé pruhy nebo dvůrky, což je způsobeno tím, že se ve dřevu postupně stravuje lignin a převládá bílá celulosa.

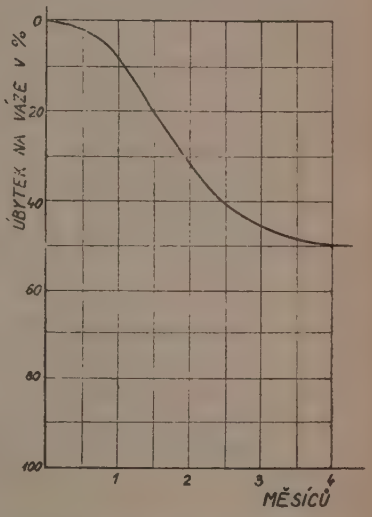

Rozklad smrkového dřeva houbou **Poria Vaillantii** (D. C.). Fr. Osa X: doba v měsících, po kterou houba působí, osa Y: postupující rozklad dřeva vyjádřený v % úbytku na váze.

Rozklad dřeva celulosovornímí houbami lze velmi lehko kvantitativně zachytit. Je možno laboratorními metodami konstatovat, jak rychle rozklad dřeva probíhá. V Kolleho baňkách vypěstují se na př. na agar-sladových půdách kolonie dřevokazné houby, které za 2 až 3 týdny jsou vzrostlé po celém substrátu. Na tyto kolonie se pak vkládají sterilní a přesně za sucha zvážené hranolky dřeva a to na podložky ze skleněných tyčinek, aby neležely bezprostředně na houbě. Rozměry hranolků se užívají $1,5 \times 2,5 \times 5,0$ cm a uspořádání a methoda je standardně předepsána normami (viz na př. čs. norma č. 1219/1944). Kolonie houby se zkušebními hranolky udržují se pak při konstantní teplotě. Houba velmi rychle vzrůstá na dřevo, není-li ovšem proti houbám uměle chráněno impregnací, a rozkládá ho. Stupeň rozkladu lze zjistit vedle analysy především ztrátou na váze. Proto po určité době se hranolky z baněk vyjmou, na povrchu od houby očistí a po vysušení při 105° C zváží. Úbytkem na váze v procentech vyjadřuje se pak stupeň rozkladu.

Na přiloženém obrázku je graficky znázorněno, jak probíhá rozklad dřeva závisle na době, po kterou houba působí. Byla použita čistá kultura houby *Poria Vaillantii* [D. C.] Fr. (syn. *Poria vaporaria* Fr.) a byla rozočkována do 16 Kolleho baněk. Smrkové, předem za sucha zvážené hranolky vkládány po dvou na kolonie 16 dnů staré, které za tu dobu se rozrostly téměř všechny tak, že pokrývaly celý substrát. Pak každých 14 dnů byla vždy jedna Kolleho baňka otevřena, hranoly očištěny, usušeny a zváženy. Graf pak ukazuje, jak po dobu čtyř měsíců rozkládá *Poria Vaillantii* smrkové dřevo. Za čtyři měsíce stráví houba přibližně

polovinu hmoty dřeva. Tyto hodnoty vcelku souhlasí s pokusy, které velmi podrobně prováděli B. Schultze a G. Theden (Holz 1, 1938).

Tento jednoduchý pokus nás přesvědčuje o tom, jaké obrovské škody dřevokazné houby mohou způsobit. I když v přírodě nebývají pravidelně podmínky pro růst houby tak adaekvatní, jako je můžeme navodit v laboratoři, přece jen ze zkušeností víme, že na př. podlahy v některých obytných domech bývají každým rokem vyměňovány a že dřevo může i jinak podlehnout velmi rychlé zkáze.

Poria Vaillantii je houba celulosovorní. Chemické složení smrkového dřeva udávají Schwalbe C. G. a Becker E. takto:

Celulosa	57,8
Lignin	28,3
Pentosany	11,3

Zbytek jsou pryskyřice, vosky, tuky, pektin, protein a popel.

Dovede-li houba strávit téměř všechnu celulosu kvantitativně, ovšem vedle ostatních uhlohydrátů, které rozkladu také podléhají, znamená to obrovské ztráty na hmotě dřeva.

Je proto boj proti dřevokazným houbám s hlediska národního hospodářství nejvýš důležitý. Dřevo se stává stále více a více hledanou surovinou. Záleží tedy na tom, aby škody, způsobené dřevokaznými houbami klesly na možné minimum.

Proti dřevokazným houbám je veden záměrný a úporný boj. Boj proti dřevokazným houbám v lesních porostech na rostoucích stromech má zcela zvláštní charakter a přiznejme, že tento boj není zcela úspěšný. Je to velmi široký a nad jiné obsáhlý problém, který lze dosud velmi těžko zvládnout. Zdá se, že bude snad řešitelný na základě antagonistického působení jednotlivých druhů hub nebo jiných mikroorganismů, ovšem s jakým úspěchem, to ukáží pokusy. Proti dřevokazným houbám, které ničí dřevo ve skladech a na stavbách, je boj zcela vítězný. Dřevo lze impregnovat látkami fungicidními nejrůznější povahy a zamezit tak jeho rozkladu.

The decomposition of wood caused by the wood-destroying fungi.

The decomposition of the wood substance was studied. Pieces of wood of *Picea excelcea* having dimensions of $1,5 \times 2,5 \times 5,0$ cm vere laid on cultures of the fungus *Poria Vaillantii* (D. C.) Fr. and the loss of weight was examined during 4 months in fortnight intervalls. The graph shows the decomposition process; the loss of weight in percent (ordinaria) is plotted against the time given in months (abscissa).

Fr. Neuwirth:

Abnormita u mlženky (Clitocybe nebularis Batsch.)

Dne 16. listopadu 1944 nalezl jsem zobrazenou abnormální mlženku ve Žďánském lese v Radloveckém údolí, jižně od osady Kloboučky na Bučovicku, ve starém smrkovém porostu, v němž jsou i zastoupeny porůznu duby. Pod vrstvou jehličí a listí byl exemplář, který jsem objevil čirou náhodou, když jsem zakopl o hromádku listí, jímž byla mlženka zcela zakryta. Ze slabé a zakrnělé spodní plodnice zdvihala se krásně vyvinutá plodnice druhá, téhož druhu, která nasedala na okraji kloboučku dolního jedince. Celá srostlice byla 12 cm vysoká, z čehož připadalo na výšku spodní plodnice 5,5 cm, na svrchní 6,5 cm. Průměr dolního kloboučku byl 4 cm, vrchního 7,5 cm. Mikroskopický jev u obou byl normální.

Tento poměr velikosti obou složek abnormity překvapuje: obvykle je v podobných případech spodní plodnice značně větší, u naší mlženky je tomu obráceně. Dr. A. Pilát předvedl v České mykologii (roč. III. 1949, seš. 8—10, pag.

125) krásný snímek abnormální holubinky trávozelené a vykládá tamže (pag. 124—125) vznik těchto abnormit tak, že zárodky plodnic se vyvinou těsně vedle sebe, jeden roste rychleji a vynese na svém povrchu zárodek druhý, který teprve později se vyvine v plodnici.

Mlženka (Clitocybe nebularis Batsch.). Starý smrkový les u Klobouček ve Ždánském lese. 16. listopadu 1944 sbíral a fotografoval Fr. Neuwirth.

Při pohledu na naši abnormní mlženku mimoděk připadá na mysl roubování kaktusů na podložku. Podložka, obvykle některý druh rodu *Echinopsis* nebo *Cereus*, stává se živitelkou mladého roubu, který parasiticky ssaje hotové šťávy ze své podložky, při tom se mu velmi dobře daří, rychle mohutní — ovšem na úkor kaktusu podložního — brzy jej velikostí překoná, kdežto vyčerpaný kaktus podložní, živitel, krní a po čase vysílením hyne. Jak z našeho obrázku patrno, dolní mlženka jeví znaky vyčerpanosti, jak vidno z tvaru i velikosti.

Představuji si vznik této abnormity shodně s výkladem Pilátovým, pozdější stadium pak jako parasitismus u dvou jedinců téhož rodu a druhu.

Není mi znám z literatury jiný případ v rodě *Clitocybe*, analogický našemu. O. Penzig (Pflanzen-Teratologie, 2. vyd., sv. 3, Berlín 1922, pag. 594—595) uvádí v rodě *Clitocybe* několik případů abnormit. U *Clitocybe nebularis* Batsch. zaznamenává nálezy, které učinili H. Ferry, W. G. Smith, Moesz, Magnus, E. Jahn, Biers a Voglino. Z těchto autorů popisují H. Ferry, W. G. Smith a G.

Moesz anomalie morcheloidní, které jsou morfologicky nejzajímavější. Patrně inklinuje mlženka k abnormitám.

V nejbližším okolí této houby rostly četné exempláře mlženky v kouzelných kruzích, byly však vesměs normálního růstu. Dokladový exemplář mám konservován v 5% formalinu.

MUDr. Josef Herink:

Třepenitka modrající (Hypholoma coprinifacies [Roll.] Her.) — nový středomořský typ lupenatých hub v Československu.

(Předběžné sdělení.)

Studujeme-li houby v některé zeměpisné oblasti, musíme vždy předem počítat s tím, že se setkáme s typy, které v této oblasti nebyly dosud nalezeny. A často jsou mezi nimi takové druhy, které bychom tam opravdu nečekali. Jestliže si však uvědomíme, že houby všeobecně mají velmi rozsáhlé oblasti svého rozšíření (eurytopní areály) — které jsou podmíněny především jejich neobyčejnou rozšiřovací schopností pomocí přečetných a drobounkých výtrusů, ale i heterotrofním způsobem výživy hub — pak nás již tolik nepřekvapí nález cizokrajných typů, na př. na území naší republiky, v samém středu Evropy. Přesto nálezy „exotických" hub u nás jsou zajímavé a potěší každého mykologa jakoby pozdravem dalekých krajů.

Za více než 20 let své mykologické činnosti měl jsem příležitost studovat celou řadu takovýchto vzácných nálezů. V dnešním sdělení chtěl bych naše i zahraniční mykology upozornit na jeden z nejzajímavějších, na třepenitku modrající *(Hypholoma coprinifacies* [Roll.] n. comb.).

Krásnou tuto houbu přinesl mi přítel Dr. Jiří Kubička, pilný a proto i šťastný mykolog-sběratel, jako nejkrásnější závěr bohaté houbařské sezony r. 1942. Sbíral ji 13. XII. 1942 v údolí Křešického potoka u osady Poříčko blíže Čeřenic v Posázaví. Exempláře byly dosti dobře zachovány, avšak byly téměř neplodné. Neměl jsem tehdy ještě vlastního mikroskopu a ponechal jsem proto určení houby na pozdější dobu, netuše tehdy ještě, o jakou vzácnost běží. Další hojný materiál jsem obdržel v následující zimě, kdy rostla na stejném stanovišti od 13. XI. 1943 za mírné zimy až do konce ledna 1944. V této sezoně studovali houbu ještě jiní pražští mykologové, z nichž prof. Dr. Kavina ji přechodně považoval za *Agaricus (Stropharia) Worthingtonii* Fr. 1873. Na jaře 1944 rozpoznal však I. Charvát jako prvý (podle barevného vyobrazení a popisu G. Malençona v Bull. trim. de la Soc. myc. de France 58 : 49—55, t. 1, f. 2, 1942), že jde o *Hypholoma cyanescens* R. Maire. Když i původní popis *H. cyanescens* (v témže časopisu 44 : 51—53, 1928) se bezvadně shodoval s naší houbou, zdálo se, že je bezpečně určena. Přesto jsem

Třepenitka modrající (Hypholoma coprinifacies [Roll.] Herink).
Čeřenice - os. Poříčko na Sázavě, v údolí Křešického potoka, exempláře ze sběru 29. X. 1944.
Sbírali Dr. Josef Herink a Dr. Jiří Kubička. ⅔ orig. (lin.). Foto: Dr. Josef Herink.

příležitostně pátral v literatuře dále, protože jsem stále měl pocit, že houba tak význačných vlastností nemohla ujít pozornosti mykologů již mnohem dříve. Snažil jsem se zejména (bohužel, dosud marně) dopídit se popisu *Agaricus coerulescens* Pat., jehož jméno se mi zdálo „podezřelé."*) Nakonec jsem při přehlížení druhů z rodů *Hypholoma, Psilocybe* a *Stropharia* došel až k popisu *Stropharia coprinifacies* Roll. (Rolland L., Excurs. myc. dans le Midi de la France et notamm. en Corse en Oct. 1897, B. S. M. F. 14 : 82, t. 9, f. l, 1898). V popisu, a zejména z vyobrazení této houby jsem bezpečně poznal naši houbu s pocitem opravdové radosti, že moje námaha s pátráním v literatuře nebyla marná. *Hypholoma cyanescens* R. Mre není tedy než synonymem *Stropharia coprinifacies* Roll., mladším právě o 30 let!

Takto se tedy uzavírá historie jednoho z nejvzácnějších a nejzajímavějších druhů lupenatých hub. Poprvé byla sbírána francouzským mykologem Rollandem při exkursi na ostrově Korsice ve Středozemním moři, 17. X. 1897 v lese Vizzavone, na jehličí a úlomcích dřeva pod borovicemi *(Pinus laricio)*. Hustě trsnatý růst a zvonovitý tvar klobouků připomínaly autorovi poněkud některý druh hníků *(Coprinus)* a proto označil druh jménem „coprinifacies". Již o 15 let později (24. X. 1912) nalézá houbu opětovně R. Maire pod cedry v průsmyku Chréa nad městem Blida v Alžíru. Je mu nápadné, že exempláře houby jsou téměř neplodné a váhá proto s publikováním tohoto nálezu, který se mu zdá spíše anomalií některého již známého druhu. Teprve další nálezy na původním stanovišti a v jeho okolí, které vesměs měly stálé vlastnosti prvého nálezu, přiměly jej v r. 1928 k uveřejnění *H. cyanescens* jako nového druhu. Později sbírá houbu každoročně v září a říjnu v Maroku G. Malençon v cedrových a cesminových lesích středního Atlasu nad městem Azrou, ve výši 1400—1800 m nad mořem. Jeho exempláře jsou však vždy bohatě plodné.

K dosud známým nalezištím této houby ze Středozemního moře (Korsika) a severní Afriky (Alžír, Maroko) můžeme tedy jako další světové naleziště přiřadit Posázaví v Čechách. Na tomto stanovišti roste houba každoročně a její druhové vlastnosti jsou neobyčejně stálé. Největší počet exemplářů měl jsem příležitost spatřit 29. X. 1944, kdy jsem navštívil stanoviště spolu s přítelem Dr. Kubičkou. Byla tehdy velmi příznivá sezona — sbírali jsme 170 druhů vyšších hub za jediný den v poměrně veliké oblasti! V délce asi 2 km podél potoka nasbírali jsme bohaté trsy překrásně vyvinutých kusů ve všech stadiích vývoje, a mohli jsme jich nasbírat na tisíce!

Podávám stručný popis houby, který by umožnil československým mykologům případné objevení dalšího stanoviště v Československu.

*) Singer zařadil (1936) tento druh do r. límcovka *(Stropharia)*, čímž vznikl nový nomenklatorický problém: S. Imai popsal v r. 1932 z Japonska další druh pod jménem *Stropharia coerulescens*. Jde o koprofilní druh s modrající dužninou, z příbuzenstva *S. aeruginosa*.

Klobouk centrický, vždy velmi pravidelný, v mládí zvonovitý s lehounce podvinutým okrajem, v dospělosti ploše klenutý, zřídka s hrbem, ve stáří tvaru nezměněného, 1,5—3,5 (5) cm šir.; okraj lupeny nepřesahuje. Pokožka dobře slupitelná, tenká, význačně hygrofanní, za vlhka kluzká (ne slizká!), vodnatě plavookrová až naoliveě okrová, daleko paprsčitě čárkovaná, mírně vodnatě lesklá, za sucha hladká, matná, smetanová až naplavěle smetanová, pomačkáním (ke kterému dochází na př. i vahou napadlého sněhu, jehličí a pod.) zvolna modrozeleně skvrnitá.

Třeň oblý, válcovitý s basí krátce zúženou, přímý nebo zprohýbaný, v poměru k šířce klobouku štíhlý a dlouhý, 5—13 cm dl., 2—4 mm tl., velmi jemně vláknitý, hedvábně lesklý, smetanový, později od spodiny samovolně modrozelenající, na vrcholu jemně hustě vločkovitý, na spodině s hojnými hrubými rhizoidy (zprvu bílými, později modrozelenými). Obal plodnice (bílé barvy) má povahu pavučinky (kortiny), která pokrývá zprvu celý povrch klobouku i třeně a vchlipuje se i mezi lupeny a třeň. Dobře vyvinuta je jen u mladých kusů, u nichž se počíná již vytráceti na povrchu klobouku. U dospívajících kusů je patrna ještě při okraji klobouku (mezi ním a třeněm) a na třeni, kde tvoří ve výši okraje klobouku prstencovitý útvar z tenkých pavučinatých vlákének a vlásenité útržky na dolních částech třeně. V dospělosti veškeré zbytky pavučinky úplně vymizí.

Lupeny klínovité, u třeně pozvolna mírně vykrojené, poměrně dosti široce přirostlé, zoubkem krátce sbíhající, 3—5 (7) mm šir., tenké, přiměřeně husté, mírně pružné, v mládí a dospívání smetanové, pak bledě okrové, většinou zůstávají neplodné nebo jen slabě plodné (pak jsou v zralosti lehce fialově poprášeny), poraněním modrozelenající. Ostří tenké, bledší. Lamelluly 2—3 řádů, sestavené v souměrné systémy, ukončeny zúženě až vykrojeně zúženě, většinou volně. Výtrusný prach (který se podařilo získat vždy jen v tenké vrstvě) šedofialový.

Dužnina klobouku 2—4 mm tl., k okraji klob. zvolna se ztenčující, plsťovitá, pružná, za sucha smetanová až naplavěle smetanová, za vlhka prosáknutím tmavší v tonu pokožky klob., na řezu zvolna modrozelenající. Dužnina třeně jemně vláknitá, brzy s osovou dření bělavé barvy, posléze dutá, křehká, později houževnatější, skelně lesklá, smetanově až slámově žlutavá, později od base chromově žlutá, okrová až okrově hnědá, na řezu zvolna modrozelenající. Pach na řezu zahořklý po lískovém ořechu, chuť silná po lískovém ořechu až zahořkle ředkvová. Chemicky je dužnina (zvl. třeně) aktivní k četným činidlům: skalicí zelenou slabě olivově zelená, louhy se barví hnědočerveně, sehnanými kyselinami (solnou, dusičnou, sírovou) chromově žloutne. Reakce s fenolem je vínově červenofialová, s guajakovou tinkturou negativní.

Výtrusy protáhle mandlovité až elipsoidní, se hřbetem v blízkosti apikulu pozvolna promáčknutým, na vrcholu zaobleny a s klíčním otvůrkem, blanou hladkou, dosti tlustou, fialovou (nebo hnědočervenou v pozorovací tekutině obsahující ammoniak), obsahem čirým, 10—13,5×5—6 μ. Ojediněle lze pozorovat obrovské výtrusy 18-20×6,5-7,5 μ. Basidie krátce kyjovité, 25-30×7,5-9 μ, tetrasporické (některé patrně bisporické). Cystidy na ostří hojné ve svazcích, na ploše ojedinělé, vřetenovité až lahvicovité, na vrcholu s kapkou sekretu nebo kštící krystalků, 30—40×7—8,5 μ. Trama lupenů pravidelná, poměrně řídká, z dlouhých tenkostěnných hyf 15—20 μ tlustých; subhymenium tenké, buničité. Trama klobouku z větvených, řídce spletených hyf 5—14 μ tlustých, které se směrem k povrchu klob. zhušťují a současně ztenčují (3—5 μ tl.), tvořice pokožku. Trama třeně z hyf podobného vzhledu: na povrchu třeně (zvl. na vrcholu) útvary homologní cheilocystidám, ale širší a s kratší horní částí.

Na československé lokalitě roste houba na hrubém humusu, tvořeném větévkami habrů, olší a vrb, jehličím smrku (místy i borovice a modřínu), v jednom případě též na smrkové šišce. Objevuje se až v pozdním podzimu a za mírné zimy roste až do února.

Původní popis druhu (ač stručný), i ostatní popisy v literatuře souhlasí navzájem i s našimi exempláři tak přesně, že v mykologii jsme jen málokdy svědky takové jednotnosti. Svědčí to o velké stá-

losti znaků a malé jich měnlivosti. Zajímavé je pozorování Maireovo a naše, že houba má sklon k malé plodnosti. Myslím, že příčinou toho může být (alespoň u československých nálezů) fruktifikace v pozdním podzimu a zimě, kdy většina plodnic hub, které v tomto období fruktifikují, zůstává neplodnými nebo jen slabě plodnými. Malençon se pokouší vysvětlit tuto zvláštnost tím, že u alžírských exemplářů šlo snad o monosporická (haploidní) individua, která tvořila výtrusy parthenogenetickou cestou. U druhu jsou jistě zvláštní poměry sexuelní, o čemž svědčí nálezy obrovských výtrusů (Rolland, Maire, vlastní pozorování), které pocházejí pravděpodobně z basidií bisporických. Tyto zvláštnosti jsou jistě také příčinou, proč houba je poměrně málo rozšířena, i když na dosud zjištěných stanovištích rostla vždy velmi bohatě.

Třepenitka modrající je druhem zajímavým také po stránce systematické. Do rodu *Hypholoma* Quél. ex Fr. em. Kühner 1936 byla správně zařaděna již R. Mairem, ovšem pod jiným druhovým jménem. V tomto rodu je jí nejblíže příbuzná třepenitka polokopinatá *(H. semilanceatum* [Fr.] Malenç.), jak správně upozornil již Malençon. Oba druhy mají celou řadu velmi obdobných znaků, v prvé řadě modrozelenání dužniny všech částí plodnice (u *H. semilanceatum* zvláště vyznačené u var. *coerulescens* Cooke, kterou jsem již v Čechách zjistil a studoval). *H. coprinifacies* spolu s *H. semilanceatum* tvoří tedy velmi přirozenou podskupinu ve skupině rozptýleně rostoucích význačně hygrofanních druhů r. *Hypholoma*. V rámci tohoto sdělení nemohu podrobněji zacházet do systematiky r. *Hypholoma*, k níž se vrátím při jiné příležitosti (zatím odkazuji na připojené latinské résumé).

Summa:

Auctor *Hypholoma cyanescens* R. Maire 1928 cum *Stropharia coprinifacie* L. Rolland 1898 identificat. Species haec insignis locum inter Hypholomata (genus *Hypholoma* Quél. ex Fr. emend. Kühner 1936) bene tenet. Qua de causa combinatio nova: *Hypholoma coprinifacies* (Roll.) Herink proponenda sit.

Genus *Hypholoma*, in emendatione Kühneriana vere naturale, in duo sectiones (vel melius subgenera) dividendum est: sect. *Fascicularia* n. sect. (cuius typus species vulgaris *H. fasciculare)* et sect. *Dispersa* n. sect. (typus *H. dispersum* Fr.) Sectio *Dispersa* species non caespitosae, bene hygrophanae, muscicolae vel lignicolae collocat. In hac sectione *H. coprinifacies* unacum *H. semilanceato* (Fr.) Malenç. subsectionem novam *Semilanceatina* n. ssect. formet (species cuticula pilei pallide colorata, cyanescentes).

H. coprinifacies etiam in Čechoslovakia occurrit: Bohemia, in valle ad rivum „Křešický potok" inter vicos Čeřenice et Poříčko, prope flumen „Sázava". Hoc loco copiose sero autumno et hieme miti ad ramos *Carpini betulae, Alni glutinosae, Salicis* sp. et acus *Piceae excelsae, Pini nigrae* et *Laricis europeae* crescit et fructificat. Primum 13. XII. 1942 a cel. Dr. Jiří Kubička lectum, deinde quotannis (copiosissime 29. X. 1944, etiam ab auctore collectum).

Characteres omnium exemplarium čechoslovacorum (vere numerabilium) bene stabiles sunt et cum descriptionibus tam originali (cel. L. Rolland) quam posteriobus (cell. R. Maire, G. Malençon) plene concordant. Memorabile est, quod exemplaria omnia čechoslovaca vere substerilia sunt (ut iam in collectionibus mauretanicis a cel. R. Maire observatum est). Auctor causam huius substerilitatis potius fructificationi serae (hiemali) quam formationi sporarum modo parthenogenetico in carposomate orto e mycelio monosporico (ut cel. G. Malençon putat) attribuit.

Nové nálezy vyšších hub v Československu.

Dva význačné jihoevropské druhy na Žďársku.

Pan arch. O. Láznička zaslal mně k určení z Města Žďáru jeden exemplář houževnatce, který dle ústního sdělení pí M. Lázničkové rostl ponořen v ztrouchnivělém smrkovém pařezu 15. 8. 1949. Celkem snadno jsem jej určil, šlo o vzácný druh houževnatce pohárkovitého — *Lentinus cyathiformis* (Schaeff.) Bres. Dobře souhlasil s popisem Pilátovým (Evrop. druhy houževnatců), tvarem a barvou odpovídal vyobrazení Bresadolovu (Icon. Mycol. t. 611).

Lentinus cyathiformis (Schaeff.) Bres. Klobouk světle žlutě okrový, přitisklými radiálními světle červenohnědými šupinkami pokrytý. Lupeny bílé, sbihavé. Třeň rezavě otrubičnatý až šupinkatý, na basi kořenovitě zúžený. Spory úzce válcovité, na basální části zakřivené 11×4 μ. Podle A. Piláta (l. c. 13, 1946) roste na stromech listnatých hojněji v jižní Evropě a snad na stromech jehličnatých. Sběr pí M. Lázničkové je význačným nálezem, neboť se jedná o prvé zjištění tohoto druhu pro Moravu a pak o positivní zjištění jeho výskytu na stromech jehličnatých.

S *Lentinus cyathiformis* tvoří *Armillaria caligata* Viv. dvojici hub, které mají hlavní areál svého rozšíření v jižní Evropě. Šťastným nálezcem náramkovitky krokodilí byl řed. St. Jetmar 30. 7. 1949. Při mojí exkursi na Žďársko o týden později upozornil mně na svůj nález a na stanovišti jsme našli nové tři plodnice. Po návratu domů pátrání v literatuře se zúžilo na dva blízké druhy: *Armillaria robusta* Alb. et Schwein. a *Armillaria caligata* Viv. Rozhodnutí padlo po návštěvě knihovny Ústavu syst. botaniky Masaryk. university v Brně, kde v Barlově díle Les champignons des Alpes maritimes jsem našel oba druhy a jejich příbuzenstvo dobře, jednoznačně popsány a vyobrazeny. Nebylo sporu, že se u našich hub jedná o *Armillaria caligata* Viv., v literatuře často popisované (opisované), ale málo známé. Jde o druh v přímoří jižní Evropy hojně rozšířený a tudíž popis Barlův, který jej zná s příbuzenstvem z vlastní zkušenosti je směrodatný.

Armillaria caligata Viv. Klobouk až 15 cm v průměru, barvy hnědé, klkatě přitiskle žíhaně šupinatý, mezi šupinami vystupuje bílá barva dužiny. Okraj klobouku podvinutý, v mládí blanitým závojem se třeněm spojený, později vláknitě roztrhaný, bělavý, plstnatý a zbytky závoje ověšený. Lupeny bělavé, voskově nažloutlé, široké, u třeně zaoblené, husté, křehké, pomačkáním na ostří hnědě skvrnité. Třeň mohutný, rovný průměru klob., 3 cm silný, nahoře se zbytky po blanitém závoji-prstenem, nad prstenem bílý, hladký, pomoučený, jinak bělavý, hnědě žíhaně pásovitě šupinatý, na pomačkaných místech hnědnoucí, válcovitý, dolů zúžený. Dužina bílá, pevná, hustá jako u hub polodřevních, vůně sladce pronikavě ovocná, chuť slabě stahující. Výtrusy krátce oválné ve špičku vytažené, $5{,}5—6{,}5 \times 5$ μ.

Město Žďár: v jehličnatém lese Babín blíže Matějovského rybníka, 30. 7.— 12. 8. 1949, leg. St. Jetmar. Rostla v jehličí jedle a borovice pod 40letou jedlí, poblíže smrkového mlází a borovice. Půda šedá, hlinitá, podklad žulový. Ostatní rostl. společnost: *Vaccinium myrtillus, Deschampsia flexuosa, Calamagrostis arundinacea, Hypnum Schreberi, Rozites caperata, Inoloma traganum.*

Krombholz (Schwämme, H. IV, t. XXV, fig. 15, 20, p. 13, 1849) udává, že roste ve světlých smrkových lesích v okolí Prahy, v oboře Hvězdě, u Tuchoměřic a j. Veselý (Čs. houby I, p. 46, 1938) ji vyobrazuje a popisuje, ale z textu není patrno, zda ji v Čechách sbíral. Jiných zpráv jsem v české literatuře o *Arm. caligata* nenašel.

Rozdíl mezi *Arm. caligata* a *Arm. robusta* dobře vystihuje Barla, jak patrno z výňatku citovaného textu.

Armillaria robusta Alb. et Schwein. Barla: Champ. Alpes marit. p. 34, pl. 17, fig. 1—4. Chapeau fibrilleux, finement squamuleux, comme satiné, parfois crevassé, fauve brun marron roux, varié de verdâtre et de grisâtre. Stipe... blanc furfuracé au sommet, fibrilleux, concolore au chapeau... *Armillaria caligata* Viv. Barla: Champ. Alp. marit., pl. 18, fig. 7—12. Chapeau fibrilleux, visqueux,

couvert d'ecailles appliqués, brun marron ou pourpre foncé ... marge villeuse ... Stipe brun marron avec des taches plus foncé *(caligata)*.

Dle Barly roste v horských krajích přímořských Alp. Vyobrazení v Michael-Schulz Führer etc. fig. 125, 1928, připomíná značně Barlův originál. Friesův popis (Hym. eur. 41) se hodí na naše exempláře. Dle Friese je rozšířena v borech již Evropy, Bresadola (Icon. Mycol. t. 45) vyobrazuje útlejší formu. Rolland (Atlas champ. t. 13, p. 21) má vyobr. typické, chuť udává trochu hořkou, vůni po okurkách, stanoviště ve Vogesách a borech jižní Evropy. Rovněž dobrý popis má Boudier (Icones mycol. p. 11, 1910). Biggeard-Guillemin (Flore champ. France I, p. 71) spojuje oba druhy *Arm. caligata* a *Arm. robusta*. Dle Rickena (Blätterpilze 981, 986) jsou oba druhy *Arm. caligata* a *Arm. robusta* zcela rozdílné. Langeho *Tricholoma robustum* Alb. Schwein. (Stud. Agar. Denmark IX, 14, 1933) je popisem spíše naše *Arm. caligata* Viv.

Frant. Šmarda.

Náramkovitka krokodilí (Armillaria caligata Viv.). Město Žďár: v jehličnatém lese (Babín) sbíral 30. VII. 1949 řed. St. Jetmar. Kreslil Fr. Šmarda.

Poznámky *k ekologii žaludice bělostné (Disciseda candida* [*Schw.*] *Lloyd).*

Oba naše druhy r. žaludice *(Disciseda* Czern.) jsou považovány za typické průvodce teplomilné ponticko-pannonské vegetace. R. Veselý v článku „Naše žaludice *(Disciseda compacta* Czern. a *Disciseda circumscissa* B. & C.)" (Česká Mykologie II : 45-49, 1949) zmiňuje se však o svých nálezech obou našich žaludic v jihočeské oblasti hercynské květeny u Soběslavi (na písečném přesypu a na mezi). Na několika exkursích, konaných v rámci mykologického výzkumu nymburského okresu, setkal jsem se s žaludicí obřiznou *(Disciseda candida* [Schw.] Lloyd) (= *D. circumscissa* [Berk. & Curt.] Holl.) na podobných stanovištích, jaká popisuje Veselý.

Prvních osmnáct exemplářů nalezl jsem za trvalého sucha v první polovině srpna m. r. na písčité polní cestě za borovým lesem „Babín" u Nymburka; veškerou vegetaci na lokalitě představoval porost *Agropyrum repens* (porůznu *Polygonum aviculare, Achillea millefolium,* z hub pak *Lycoperdon pusillum* Batsch. ex Pers.). Po vydatných deštích koncem měsíce srpna setkal jsem se s žaludicí obřiznou znovu: rostla na travnaté polní cestě-mezi, vedoucí od zámeckého parku k hrabanovské reservaci u Lysé n. L., mezi loňskými a právě vyrážejícími plodnicemi *Bovista plumbea* Pers. (opět ve společnosti *Agropyrum repens).*

Tento na první pohled neobvyklý výskyt žaludice mimo společenstva, která u nás tvoří teplomilná ponticko-pannonská květena, v rámci chudé a jednotvárné květeny v již. Čechách a v Polabí, vhodně doplňují a osvětlují některé dřívější nálezy obou druhů r. žaludice v jiných zemích, učiněné za podobných ekologických podmínek. Tak na př. švédský mykolog Fries (Th. C. E. Fries: Sveriges Gasteromyceter-Arkiv för Botanik 17 [No. 9] : 1-63, 1922) nalezl žaludici obřiznou v r. 1920 na footballovém hřišti u Uppsaly; v nejnovější době pak uvádí R. Rydberg (Notes on the Gasteromycetes in Sveden I.-Svensk Botanisk Tidskrift 43 [No. 2-3] : 540-546, 1949) několik nalezišť v okolí Stockholmu (Ravlunda, Löderup, Fiskartorpet), kde ji sbíral v r. 1947—1949 většinou na písčitých pahorcích (v posledním případě rostla na okraji cesty) ve společnosti *Disciseda debreceniensis* (Haszl.) Holl., *D. pedicellata* (Morg.) Holl. a *Tulostoma campestre* Morg. Nálezy žaludice obřízné ve Švédsku, kde nejsou společenstva teplomilné květeny, a roztroušená česká stanoviště zcela jiného charakteru, než jaký byl až dosud pokládán za výhradní pro výskyt této houby, svědčí o tom, že žaludice obřízná není — jak se zdá — teplomilným druhem. Rozhodující slovo o povaze některých hub, které až dosud jsou považovány za thermofilní, budeme moci vyslovit teprve po dokonalé znalosti jejich zeměpisného rozšíření nejen v naší vlasti, ale i v celém světě. Bylo by proto prospěšné (jmenovitě pro stanovení geobotanických vlastností druhů *Disciseda candida, D. compacta, Tulostoma brumale, Mycenastrum corium,* některých druhů r. *Calvatia, Lycoperdon, Geaster* atd.), kdyby si mykologové napříště více všímali mykoflory i na stanovištích domněle chudých a jednotvárných: polních cestách, mezích, úklonech, náspech, březích, suchých stráních, na okrajích lomů, v umělých monokulturních lesích atd.

S. Šebek.

PRAKTICKÉ HOUBAŘSTVÍ.

Prof. Dr. Jan Macků:

Nové konservační způsoby hub.

Říše hub je nesmírně veliká a okouzluje svou různotvárností. Mykologie popsala na povrchu země asi 80.000 druhů hub, ale co je těch nepopsaných a neznámých! Jsou rozšířeny po celé zeměkouli, od rovníku až k pólům, v údolích a propastech stejně jako na vrcholcích velehor. Miliony jich víří v ovzduší, ve vodě i v podzemí, všude, kde tlí a se rozkládají organické látky. Jsou přítomny všude, všude na světě, vyjma v krvi zdravých živočichů.

Je jasné, že většinu hub zaujímají *houby nižší,* jako bakterie, plísně a j. Asi tři tisíce druhů hub vytvářejí masité plodnice, jsou to *houby vyšší.* Z nich je asi 1000 druhů jedlých, a z těch opět dobrá polovina druhů chutných.

Je zajímavé, že z celého velikého oddělení rostlin výtrusných jsou jedině houby poživatelné a poskytují vyhledávanou potravu. V ostatních třídách výtrusných rostlin, na př. mezi řasami, mechy, kapradinami atd. nemáme jedlých druhů vůbec.

Lákaly proto houby odedávna lidskou zvědavost neodolatelnou mocí, neboť mnohé z nich jsou chutné, jiné jedovaté, a jejich růst i celý život je tajuplný. Příroda nám je nabízí zdarma, a jsou proto v sezóně opravdu lidovou potravinou.

Jedlé houby zužitkujeme buď čerstvé, nebo konservované. Čerstvé jedlé houby jsou znamenitým příspěvkem kuchyně, a ať sbíráme pouze pro sebe, nebo pro obchod, abychom zásobili houbový trh denně svěžím zbožím, v obou případech přispíváme k rozvoji hospodářství a tvoříme hodnoty. Až bude někdy možno spočítat tuny jedlých hub, které se v sezóně z našich lesů vyvezou a které by se ještě vyvézt mohly, až bude možno zhodnotit ty tuny bílkovin, které naše lesy představují, teprve vynikne jejich význam v celém rozsahu.

V letech dobrých sklizní není ovšem možno zkonsumovat celé to houbové bohatství v čerstvém stavu. Velké množství dobrých jedlých hub propadá tu nutně zkáze. Proto je třeba se připravit pro doby hubné nadprodukce na možnost *zkonservovat* všechen přebytečný materiál, a v tom stavu jej uchovat a uvést do obchodu, nebo zajistit pro vývoz.

Jedlé houby možno konservovat *sušením, práškováním, nakládáním do octa, nakládáním do soli, nakládáním do másla, pražením, silážováním a výrobou extraktů.*

Nemíním zde rozebírat známé konservační způsoby, nýbrž zaznamenat pouze určité nové jejich úpravy, a zmínit se o některých nových methodách houbařské praxe. Chci tak učinit se zaměřením na zpracování ve velkém, na něž se letos naše konservárny chystají.

Sušení je nejpohodlnější a také nejstarší konservační methoda. Při sušení ve velkém v horkovzdušných sušárnách začínáme teplotou střední, asi kol 50° C, aby se nám houby nerozpékaly a nespékaly. Teprve po částečném vysušení zvýšíme teplotu na 75° C a materiál dosušíme. V nové době se začíná hojně používat jako vysoušecího prostředku silikagelu (křemičitého gelu). Silikagel je hygroskopický a odejme pokrájeným a v tenké vrstvě, v bedně plechem vyložené, rozprostřeným houbám veškeru vodu. Silikagel se vsunuje do beden na postranních vložkách. Toto sušení je na počasí nezávislé a může být prováděno kdykoli a kdekoli. Silikagel pojme vody do 50 procent své váhy, načež jej regenerujeme tím, že jej na otevřené míse na 100° C zahřejeme.

Při sušení hub ve velkém zápasíme zatím s problémem krájení hub. Houby nutno před sušením rozkrájet jemným řezem, což se dosud děje vesměs ručně. Strojové krájení bylo zatím znemožňováno tím, že pro měkkost a nestejnorodost materiálu nebylo lze sestavit stroj, který by krájel houby mechanicky. V přítomné době

vynalezly dva moravské závody Fruta, n. p., strojky, které budou brzy sloužit praxi a odstraní tento nedostatek.

Novinkou houbařské kuchyně je *pražení hřibů* a jiných hub v soli. Hříbky se očistí, pokrájejí na tenké plátky jako na sušení, dají se na kastrol. Na jeden kg hřibů se přidá 24 dkg soli, načež se houby na mírném ohni za stálého míchání praží až do vysušení, až chrastí. Nato se rozprostřou na papír nebo na plech aby doschly, a uloží i se spadlou solí do sklenic. Soli se užije do polévek.

Nakládání hub do másla je způsob luxusní: čerstvé, pokrájené a v průvanu osušené houby se narovnají až k okraji do sklenic a zalejí převařeným, osoleným, vychladlým, ale ještě polotekutým máslem až do vrchu. Sklenice se čistě uzátkují a zalejí lojem nebo parafinem. Také jemně nakrájené a na cibulce a másle udušené, osolené a zcela připravené hříbky možno v lahvích uschovat, nebo v patentních lahvích sterilisovat.

Velkou novinkou je *silážování hub*. Je to kvasná biologická methoda, upomínající na výrobu kysaného zelí, a užívá se jí toliko při zpracovávání hub ve velikých závodech. Houby se podrobí mléčnému kvašení, při čemž vzniká kyselina mléčná a snad i jiné antibakterielně působící látky, které spolu s kyselinou mléčnou konservují houby na delší dobu velmi dokonale. Očištěné houby se napěchují do čistých dubových sudů s přídavkem 1,5% soli, téhož množství cukru a trochy kyselého mléka. Sud se uzavře a musí být po 14 dní, pokud kvašení probíhá, čepem ustavičně doléván tekutinou, smíšenou z 1 dílu šťávy z hub při plnění sudu vytlačené, a ze 2 dílů vody. Sudy jsou uloženy v místnosti vykazující 14—18 stupňů C. Známkou dobrého kvasného pochodu je pěna hromadící se u čepu. Jakmile ustane pěnění je kvašení dokončeno, sud se uzátkuje a uloží v chladné místnosti. Aby nenastalo nějaké jiné nežádoucí kvašení přidává se před uzátkováním do sudu přípustné množství benzoové kyseliny.

Výroba extraktů se provádívala vždy tak, že se pokrájené a posolené houby s počáteční trochou vody vařily, až pustily vlastní vodu. Odvar se několikráte sléval, a na konec se vařením zahustil a v lahvích uložil. Jelikož jsou při tomto postupu značné ztráty, provádí se nyní extrakce nikoli varem, nýbrž *lisováním* očištěných a strojem potrhaných hub. Materiál se lisuje tak dlouho, až přestane šťáva odkapávat. Extrakt se ve vakuovém vařiči zahustí, přidá se 4% soli a 0,15% kyseliny benzoové za účelem dobrého uchování, a výrobek se ve vhodných nádobách uskladní.

Fr. Neuwirth:

Další zkušenosti o růstu žampionů na ječných plevách.

Zkušenosti, které učinil podle článku Bulanova zahradník J. Stašek a podle sdělení Dra. Klapetka nejmenovaný rolník z okolí Uh. Hradiště, mohu potvrdit dvěma případy, kdy na hromadách ječných plev rostly ve veliké hojnosti samovolně, bez umělého pěstování, pečárky polní.

V červnu r. 1939 jsem se doslechl, že mlynář ve vesnici Mouřínově u Bučovic sklízí delší dobu žampiony, které mu nepěstěny rostou na hromadě ječných plev. Zpráva se ukázala pravdivou. Navštívil jsem ono místo v průvodu mlynářovy matky. V sousedství mlýna, u polní cesty z vesnice Maref do Mouřínova, byly nasypány staré, loňské ječné plevy na místě volném, nechráněném, v mělké jámě, a podle sdělení staré paní sbírali tam žampiony členové mlynářovy rodiny po celé léto; za sucha kropili hromadu vodou ze studně. Sám jsem viděl na hromadě plev jeden přestárlý již exemplář s kloboukem o 13 cm v průměru, zpola zasypaný plevami a hustým prachem z vymláceného ječmene, a několik jedinců menších, ale dospělých. Dotazem jsem zjistil, že nebylo použito ani podhoubí ani plodnic odjinud přenesených k nasetí, k ječným plevám nebylo nic přimíseno, ani koňský či jiný trus. Plevy byly navrstveny asi do výše 1 metru a plodnice se tvořily ve vrchních vrstvách, takže byla vyloučena možnost, že by plodnice pečárek byly vznikly z podkladu hromady, z půdy snad dříve pohnojené. Pro mne nebylo při pečlivém ohledání místa žádné pochyby, že vskutku žampiony vyrostly přímo na ječných plevách.

Druhou zkušenost jsem učinil při náhodné návštěvě statkáře Čoupka ve vesnici Letonicích u Bučovic počátkem listopadu r. 1949. Byla to zase hromada ječných plev, těsně za stodolou pod pajasanem po vymlácení ječmene nasypaná, asi půl metru vysoká, z níž, podle sdělení choti statkářovy, vyrostlo žampionů tolik, že týdně jich sklízeli bramborový koš. Také v tomto případě nebylo ani řeči o umělém, úmyslném jich pěstování, pečárky rostly úplně samovolně, příroda sama tu zřídila žampionárnu. Plevy zde byly uloženy od minulého roku, tedy již v chemickém rozkladu, a určitě za tu dobu prodělaly bakterie v nich žijící zkvašení, nutné pro vzklíčení výtrusů a tvorbu podhoubí, jako je tomu obdobně se zapařením koňského trusu při pěstování pečárek na tomto podkladě. Jak je praktickým pěstitelům žampionů dobře známo, zapaří se hnůj pro tento účel nejlépe, je-li uložen ve větším množství, a v obou výše popsaných případech byla to rovněž větší množství plev, na jeden až dva vozy.

Redakce Časopisu čs. houbařů poznamenává ke článku Bulanovu, že ječný prach poskytuje výtrusům pečárek vzduchem roznášeným zvláštní výživnou půdu ke vzrůstu. Jiný důvod uvádí Dr. Macků

(l. c. pag. 30) slovy: „Dosud mají někteří pěstitelé ve zvyku přidávat k hnoji při zakládání žampionových záhonů ječné nebo ovesné plevy, ječný prach od mláticího stroje v předpokladu, že jsou plny hubných výtrusů." Zdůraznil bych ještě tu okolnost, že právě ječné plevy vyvinují, jsou-li uskladněny, značnou teplotu zapařením, což je pro pěstování pečárek velmi důležité.

Jest otázka, je-li možno v praxi využít této zkušenosti, zda bychom mohli přírodu účelně napodobit, případně jí napomoci buď vložením žampionových zárodků do ječných plev, nebo přimísením plev do koňského trusu. Bylo by nutno pokusně zjistit, zdali by se podařilo vypěstovat pečárky jen na plevách, dále pak, zdali koňský trus, prostoupený ječnými plevami, je vskutku vhodnější půdou pro pěstění pečárek než trus bez plev, a v jakém poměru by byla směs nejvýhodnější. — Pěstitelům se tu otevírá celá řada otázek a tím nové vděčné pole k pokusnictví — čtenáři našeho listu by pak byli jistě vděčni za sdělení docílených výsledků.

Literatura:

Ant. Bulan: Zvláštní způsob pěstování žampionů. (Časopis čs. houbařů, IV, 1924, 8—9, pag. 109—110.)
Dr. Josef Klapetek: Pěstování žampionů na obilních plevách. (Tamže V, 1925, 1, pag. 7.)
Dr. J. Macků: Pěstování žampionů a jiných jedlých hub v malém i ve velkém. Brno 1946.

Dr. Albert Pilát:

Oříš, výtečný jedlý choroš. (Grifola umbellata [Pers.] Pilát)

Druhově bohatý rod chorošů obsahuje jen velmi málo druhů jedlých hub a ještě méně druhů, které by byly skutečně dobré. Čestnou výjimku tvoří oříš, který je nejen chutný, nýbrž i veliký, takže nalezneme-li jeden jeho trs, může z něho ukrajovat celá rodina týden i více. Je silně aromatický, takže některým osobám je jeho vůně až nepříjemná. Prodává se i na trzích a je vysoko ceněn. Prodavačky označují jej obyčejně chybně jako „kotrč", patrně pro velkou podobnost s touto známou houbou. Často na trzích vidíme i exempláře až 50 cm v průměru a několik kilogramů těžké. Je dosti vzácný a proto se s ním setkáváme jen v krajinách, kde se hojněji objevuje.

Mladé plodnice zvětšují svůj objem, ani po uříznutí neuvadají, naopak narůstají, položíme-li je na př. na talíř s vodou nebo do vlhkého ovzduší pod zvon. Samozřejmě výživné látky tímto růstem se nemnoží, jenom vodní obsah se zvětšuje, neboť houba používá k dalšímu růstu reservních látek, které jsou nahromaděny v mladé plodnici. Této dobré vlastnosti oříše využívají hlavně prodavačky na

trzích, aby jim houby „přibylo". Mladší plodnice vydrží velmi dlouho čerstvé, jsou-li uloženy v chladnu ve sklepě nebo v ledničce.

Oříš je houba cizopasná, neboť její podhoubí žije parasiticky na kořenech a spodních partiích starých kmenů listnatých stromů, nebo i na pařezech, hlavně dubů, řidčeji habrů a javorů či i jiných listnáčů. Je znám z Evropy i severní Ameriky, roste však většinou jen v teplejších polohách. Jeho veliké plodnice objevují se hlavně v létě po teplých deštích. Místy je hojnější, většinou však dosti vzácný.

Plodnicové trsy tohoto druhu jsou od spodu hustě kytkovitě rozvětveny v malé kloboučky, kterých bývá až 200. Celý trs, více méně

Statná plodnice oříše (Grifola umbellata [Pers.] Pilát) z lesů jirenských.

kulovitého tvaru, měřívá až i 50 cm v průměru a dosahuje váhy několika kilogramů. Malé kloboučky, z nichž je složen, měří 2—4 cm v průměru a jsou okrouhlé, tence masité, sklenuté, pupkovitě prohloubené, bledé nebo bledě žemlové, s šedavými, vrostlými vlákny. Dosti dlouhé, bílé třeně vyrůstají ze středu kloboučku a naspod splývají ve společný, tlustý kmen. Dužnina je bílá, šťavnatě masitá, trochu vláknitá, příjemně a dosti silně fenyklově vonná. Velmi krátké bílé rourky s dosti nepravidelnými, okrouhlými, pak obyčejně vícehrannými, bílými, až 1 mm v průměru měřícími, v dospělosti kol ústí třísnitými póry, sbíhají na třeň. Výtrusy jsou podlouhlé, skoro válcovité, na basi šikmo stažené, bezbarvé a hladké, obyčejně s několika kapkami olejnými, 7—10×2,7—4 μ veliké.

Hniloba dřeva, kterou oříš působí, není patrně příliš intensivní, neboť možno tuto houbu na lokalitě pozorovat po léta, aniž napadený strom by vypadal nějak zvlášť chorobně. Tvoří také sclerotia v podobě hlízovitých, zevně černohnědých, uvnitř bělavých útvarů, které bývají také kořenovitě rozvětvené a připomínají oddenky některých rostlin.

V okolí pražském vyskytuje se zřídka — hlavně jen v krajích, kde jsou větší porosty listnatých stromů, tak na př. v okolí Jevan, dále v Polabí a v lesích mezi Jirny a Čes. Brodem. Roztroušeně byl nalezen ovšem i jinde. Na Moravě a na Slovensku, jak se zdá, je místy hojnější než v Čechách. Je znám z Německa, Francie, Italie, z poloostrova Balkánského, Anglie a také z jižní Skandinavie. V Severní Americe byl mnohokrát sbírán a je tam snad hojnější než v Evropě.

J. Strnad:

Sbíráte čirůvku holubičí (Tricholoma columbetta Fr.)?

Velká, celá hedvábitě bílá čirůvka — přes tento velmi stručný, avšak málem dostačující popis mohu rychle přejít k ekologii této krásné houby, kterou nacházím hned na třech suchých, slunných, travnatých místech stéblovských březin. Praví-li Ricken, že roste zvláště pod břízami, mohu mu to dosvědčit zároveň s tím, že pod tímto stromem tato houba, milující teplo, se mi zdá vždy lépe vyvinuta než v dubinách, kde ji nacházím poměrně zřídka. Lange dobře zná tuto, jak uvádí, v Dánsku dosti vzácnou houbu, pouze z bukových lesů. G. Winter (Die Pilze) rozeznává, hlavně podle naleziště, trojí odrůdu této čirůvky, což se mi nezdá oprávněné, neboť tvarově je *Columbetta* přímo Proteovsky měnlivá. Její podhoubí tkví za sucha hluboko v zemi, z níž se pak houba dostává obtížně na povrch, všelijak pokřivujíc a deformujíc svůj často mohutný třeň i klobouk. Na třeni, v místě, kde se tento stýká s hlínou, najdeme vždy modrozelené zbarvení, neklamné druhové signum *Columbetty*. Zato ony anilinově červené skvrny, způsobené Hypomycetem, o nichž se zmiňuje sebestručnější popis této houby, pozoroval jsem zatím pouze v jediném případě. Jde tu zřejmě o stejné červené zabarvení jako u bílých šťavnatek: panenské a sněžné (*Cam. virgineus* Wulf. a *Cam. niveus* Scop.).

Již na začátku suchého a teplého srpna objevuje se tato pravá letní čirůvka ve stéblovských lesích, z větších hub často jen ona sama, nabízejíc mi sběr jedlé houby. Na chladno je velmi citlivá a za studeného podzimu mizí z lesa úplně.

Trich. columbetta Fr. je houbou silné, osobité, aromatické vůně. Je to houba jedlá. Je chutná? — „Já v lese sbírám každý kousek *Columbetty*, jako *Trich. gambosum* nebo žampionů, rozkopaných od lidí," uvádí prof. Velenovský v Českých houbách. — „Je to delikátní pokrm, škoda, že je tak vzácná," čtu o ní v Costantinově Atlasu. A abych zůstal u francouzských gourmandů: Maublanc (Icones) uvádí, že *Trich. columbettu* sbírají a dovážejí na trh v Lausanne a Ženevě jako výbornou jedlou houbu. My již po několik let ji zkoušíme v různé úpravě, vždy však se stejným výsledkem: zdá se nám být houbou ostré, zemité, až dusivé příchuti. Dali jsme ji také vyzkoušet jiným, abychom se pak dověděli, jak každý kousek této silné houby byl vyloven z polévky ... Ostatně Lange také o ní praví střízlivě, že je téměř nechutná. — Nevím, ale tato chuti nudná houba je téměř ztracena pro naši mísu. Tím lépe však pro ni, neboť zbavena této naší chtivosti, bude se nám zjevovat od nynějška ve stéblovských březinách, bílá, zářící na dálku — *Columbetta*.

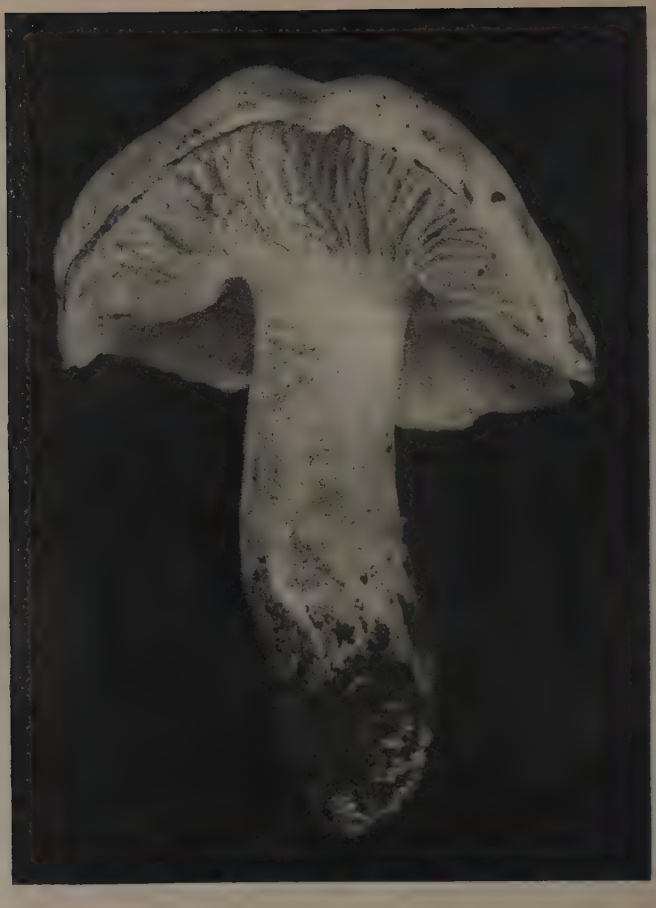

Čirůvka holubičí. Tricholoma columbetta (Fr.) Quél.
V dubině u Černolic nedaleko Dobřichovic 22. X. 1944. Foto A. Pilát.

E. Horníček:

Je čirůvka plavohnědá (Tricholoma flavobrunneum Fr.) jedovatá?

Přezírání údajů o jedovatosti hub je pohodlný, ale jistě ne prospěšný způsob ke zjišťování často složité skutečnosti. Údaj takový, jakým je Velenovského zmínka o otravě *Tr. flavobrunneum* (České houby, 222) pak nelze přejít jinak, nežli soustavným vyzkoušením plodnic sbíraných za nejrůznějších okolností. Pokusil jsem se o to

v r. 1949, hlavně abych se přesvědčil, zda skutečně o jedovatosti některých hub rozhoduje doba kuchyňské úpravy. Přesné srovnávací zkoušky jsem prováděl jen dva dny při prvém nasazování plodnic, což bylo začátkem července. Když jsem neshledal nic škodli-

Čirůvka plavohnědá. Tricholoma flavobrunneum (Fr.) Quél. Hostomice pod Brdy, 27. IX. 1949. Foto A. Pilát.

vého, sbíral jsem pak *Tr. flavobrunneum* prostě k jídlu po celou sezónu. Stanoviště jsem volil různé vlhkosti pod břízami, jedlemi a smrky, v trávě, v mechu i na jehličí. Kazové skvrny v lupenech, k nimž je *Tr. flavobrunneum* zvláště náchylna, jsem odstraňoval. Dal jsem si záležet, aby doba varu při úpravě byla co nejkratší. Ve všech zkoušených případech se čirůvka plavohnědá ukázala jako chutná jedlá houba, spíše lepší než havelka, protože je méně tuhá a masitější. Nedostatkem zkoušek bylo to, že suché počasí nedovolilo, aby plodnice byly vždy svěží a rychle narostlé. Výsledek nelze pokládat za definitivní, ale stačí, abychom se ohlíželi ještě po

jiném výkladu nežli je prostá jedovatost druhu, což nejčastěji bývá záměna s podobným druhem jedovatým.

V literatuře se uvádí podobný druh *Tricholoma nictitans* Fr., který se od *Tr. flavobrunneum* má lišit hlavně nevláknitým a nevroubkovaným kloboukem a nevonností. Při pátrání po tomto druhu se nesmí zapomínat, že *Tr. flavobrunneum* se také vyskytuje nevonná. Při svých zkouškách jsem skupinku takových nevonných plodnic sbíral na mokřině pod břízami, což překvapovalo, protože vlhké prostředí vznik tricholomové vůně zpravidla podporuje. Jestliže tyto čirůvky byly rozdílné od typické *Tr. flavobrunneum*, nepřesahovaly hodnotu odrůdy a k jídlu byly stejně dobré. Jiným podobným druhem je houba, kterou Velenovský s výhradou řadí k *Tr. flavobrunneum* pod názvem var. *netolicense*. Houba Velenovského charakteristiky se rozšířila u osady Polsko obce Telecí, a sice ve smrčinách na osázených polích. Není to však *Tr. flavobrunneum*, nýbrž žlutolupenná odrůda čirůvky kravské, *Tricholoma vaccinum* Pers. S touto se shoduje ve všech vlastnostech včetně hřebínkatého otisku lupenů na okraji klobouku, liší se jen kloboukem více vláknitým než šupinatým, dužinou po doteku ihned a sytěji růžovící a lupeny živě žlutými. Je tedy při určování *Tr. flavobrunneum* dbát především na to, aby měla zažloutlou dužinu ve třeni. Jedlost var. *netolicense* jsem nezkoušel, neboť v oblasti mého sběru je stejně jako bělolupenná *Tr. vaccinum* velice hořká.

Celkem se zdá, že zkouškami s *Tr. flavobrunneum* se houbař nevystavuje velkému risiku, a má naději na cenné obohacení své listiny jedlých hub. Proto však základní Velenovského nedůvěra k některým houbám této skupiny neztrácí oprávněnosti. Jen její přesnější vysvětlení je úkolem dalšího studia.

Dne 23. listopadu 1949 zesnul ve věku 79 let

JUDr JOSEF OKTÁVEC,

zasloužilý člen výboru Československého mykologického klubu. Zvěčnělý zabýval se mykologií již od svého mládí a pilně donášel nalezené houby do našich pondělních schůzí, na nichž snad nikdy nechyběl. Objevil mnoho vzácných druhů, které popsal jednak prof. Velenovský, jednak i jiní naši mykologové.

Čest jeho památce!

rod Desmazierella Libert 1 druhem, rod Arachnopeziza (Fuck.) Svrček 1 druhem, rod Anthracobia Boud. 3 druhy a 2 formami, rod Melastiza Boud. 1 druhem a konečně rod Sepultaria (Cooke) Massee 4 druhy, z nichž 1 je nově popsaný. Následuje seznam použité literatury a 12 tabulí, zčásti kreslených, zčásti dle fotografických snímků Dr. Herinka a Dr. Piláta, které zachycují charakteristiky popsaných druhů. Úprava je velmi pěkná a přehledná. Publikace znamená vítané rozmnožení naší dosud chudé literatury o Discomycetech, které by si pro svoji zajímavost zasluhovaly více pozornosti našich mykologů. Václav Vacek.

MACKŮ Jan Dr. prof., **Přidružená lesní těžba.** (Sbírky „Rádce zemědělce" sv. 91, Praha 1948, nakl. Brázda v Praze II, Opletalova 3). Str. 205, 119 obr., cena brož Kčs 60,—. Kniha vznikla z přednášek o přidružené lesní těžbě, které prof. Macků konal na lesnickém odboru Vys. školy zemědělské v Brně. Cena knihy spočívá v tom, že autor souborně pojednává (v naší literatuře snad prvně) o užitku, který přináší les svým rostlinným bohatstvím kromě hlavní těžby dřeva. Z hlavních kapitol uvádím jen heslovitě: léč, rostliny, bylinné čaje, les. ovoce a jiné plodiny, krmivo a stelivo, pryskyřice, semena atd. Mykologa zajímá kapitola o houbách (str. 68—102), v níž autor ukazuje, že také houby patří k lesnímu bohatství, které by mělo být lépe využito, než dosud. Zmiňuje se o možnostech pěstování hub v les. kulturách. Větší část kapitoly je věnována stručným, ale k informaci postačujícím popisům 97 druhů hub, prakticky důležitých.

Dr. Jos. Herink.

URBAN Zdeněk, **Puccinia tatrensis n. sp. and other interesting rusts from the High Tatra (Carpathians) with remarks to the geographical distribution of some Geeae.** (Studia botanica čechoslovaca 9:57-66, 1948). — Autorovy exkurse v oblastech Vysokých Tater v r. 1946—1947 vedly k objevu nového druhu Puccinia Tatrensis, který parasituje na kuklíku Geum reptans L. a k úvahám o zeměpisném rozšíření některých rodů skupiny Geeae. Dále referuje o nálezu Puccinia sardenensis Gäum. a P. Oederi Blytt, které jsou pro naše území rovněž nové.

Dr. Jos. Herink.

NEUWIRTH Fr., **Amanitarum anomaliae, quae Morchellas imitantur.** (Studia bot. čech. 9:120-134, 1948). — Autor pečlivě shrnuje dosud z literatury známé nálezy morchelloidů u druhů r. much. (Amanita) — A. rubescens, A. spissa, A. porphyria a A. vaginata. Popisuje a na 2 krásných fotografických snímcích vyobrazuje vlastní nález krásně vyvin. morchelloidu na klobouku A. vaginata. Nelze souhlasit s tím, že autor hodnotí nález systematicky jako formu (f. daedaleocephala Neuw.), protože abnormality nemají systematické hodnoty.

Dr. Jos. Herink.

Upozornění pp. autorům článků pro „Českou mykologii".

Na základě poslední vyhlášky o tisku časopisů, prosíme pp. autory, aby zasílali rukopisy pro náš časopis psané v ý h r a d n ě s t r o j e m, protože jiné tiskárna nepřijímá.

Rukopisy musí být psány tedy strojem na silnějším, bílém, kvartovém papíru, o b ř á d k u, pouze po j e d n é straně, modrou nebo černou páskou. Vyskytne-li se v rukopisu více oprav (vsuvek a pod.), raději celý článek nebo příslušný odstavec přepište.

Dbejte správné úpravy článků, tvořte vhodné odstavce a při p o p i s u h u b začínejte vždy novým odstavcem, jedná-li se o slova jako: klobouk, lupeny, třeň atd. za účelem výraznějšího vystižení.

Slova nebo věty, které chcete sami zdůraznit, podtrhněte pouze jemně m ě k k o u t u ž k o u, obyčejnou čarou. Ostatní označení pro tisk obstará redakce jednotně pro celý časopis.

Děkujeme vám za usnadnění práce redakci i tiskárně.

Redakce „České mykologie".

ČSL. MYKOLOGICKÝ KLUB V PRAZE II.

Benátská 2. (Botan. ústav Karlovy univ.).
Sekretariát: Praha II., Krakovská 1. Telefon 311-31.

Staňte se naším členem!

Členský příspěvek činí ročně Kčs 20,—, zápisné Kčs 10,—. Členské přihlášky a příspěvky přijímá jednatel I. Charvát, Praha II, Krakovská 1. Telefon 311-31.
Členy, kteří dosud nevyrovnali členský příspěvek za kalendářní rok 1949, prosíme o zapravení.

Navštěvujte přednáškové kursy ČMK
pořádané každé pondělí od 19 do 21 hod. v přednáškovém sále botanického ústavu Karlovy university v Praze II, Benátská 2. Stanice el. dr. čís. 14 (botanická zahrada). Výklad a demonstrace důležitých jedlých a jedovatých hub pro praktické houbaře, začátečníky a prokročilé. Při přednášce se též určují donesené houby.

Houbařské vycházky ČMK
s odborným školením praktických houbařů se konají každou neděli do blízkého i vzdáleného okolí Prahy. Dobrou obuv a jídlo s sebou. Oznámení vycházek v denním tisku ke konci týdne a v houbařských skřínkách ČMK. Telefonické dotazy na číslo 311-31.

Bezplatná houbařská poradna ČMK
v Praze II, Krakovská 1 (I. Charvát) určuje veškeré houby. K poštovním zásilkám z venkova (jako vzorek bez ceny) přiložte kor. lístek se svojí přesnou adresou, kde uveďte datum, naleziště, druh stromů, event. chuť a vůni za syrova atd.

Brno, Kotlářská 2.
Bezplatná houbařská poradna každé pondělí od 17 hod. v botan zahradě, aneb kterýkoliv den u předsedy pplk. A. Procházky v Brně, Kotlářská 30.

Stálá výstavka čerstvých hub v Praze II, Krakovská 1. V Brně, Kotlářská 2 (botanická zahrada).

Zpráva spolková. Žádáme členstvo o lask. vyrovnání dluhujících člen. příspěvků, jakož i předplatného za časopis. K sešitu čís. 1-2, roč. IV přikládáme složenku, kterou můžete použíti k zaplacení členských příspěvků a zároveň předplatného.

Vydává Čsl. mykologický klub, Praha II, Benátská 2. Administrace: Praha II, Krakovská 1. Telefon 311-31. Redakce: Praha II, Václavské nám., Nár. museum. Vychází 4× ročně. Předplatné ročně Kčs 60,—. Novinová sazba povolena ředitel. pošt a telegrafů pod čís. I A Gre. 2372-OB 1947, ze dne 7. července 1947. — Dohlédací poštovní úřad Praha 022. — Tiskne Obchodní tiskárna Merkur, národní správa, Praha.